

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Jaroslav FREHAR

Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.

Olomouc 2015

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jaroslav FREHAR**
Osobní číslo: **R12154**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se bude zabývat vývojem prostorového rozložení a forem druhého bydlení na Prostějovsku (SO ORP Prostějov a Konice) v historické perspektivě a pokusí se nastínit vývoj v posledních cca 25 letech.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BIČÍK, I. et al. (2001). Druhé bydlení v Česku. Praha (Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje)

FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. (2009). Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciací (na příkladu Česka). Geografický časopis, 61, 89-110.

KUBEŠ, J. (2009). Chataření a zahrádkaření v nejbližším a blízkém rekreačním zázemí Českých Budějovic. In Kubeš, J., ed. Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace II., Banská Bystrica (Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela), pp. 120-141

Vágner, J., Fialová, D., eds. Regionální diferenciací druhého bydlení v Česku, Praha (Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje)

VEPSALAINEN, M., PITKÄNEN, K. (2010). Second home countryside. Representations of the rural in Finish popular discourses. Journal of Rural Studies, 26, 194-204.

Vystoupil, J. Kunc, J. (2009): Geografický výzkum cestovního ruchu a rekreace v ČR v letech 1950-2008. Geographia Moravica 1, s. 103-119

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **29. dubna 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

L.S.

Prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 29. dubna 2014

Bibliografický záznam

Autor: Jaroslav Frehar (R12154)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku

Title of thesis: Development and perspectives on second homes Prostějov

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D

Rozsah práce: 57

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je shrnutí vývoje druhého bydlení na Prostějovsku a pokusit se odhadnout perspektivu druhého bydlení na Prostějovsku v dalších letech. Práce obsahuje vývoj druhého bydlení v České republice, zařazuje druhé bydlení do cestovního ruchu a porovnává ho v mezinárodním kontextu. Objasňuje pozici druhého bydlení během jednotlivých sčítání a ukazuje oblasti největšího výskytu u nás. V poslední části obsahuje terénní výzkum druhého bydlení ve dvou oblastech na Prostějovsku.

Klíčová slova

Cestovní ruch, druhé bydlení, Prostějov, Mostkovice, Ptení, objekty individuální rekreace

Abstract

The aim of this bachelor's thesis is to summarize the development of the second housing and to try to assess its perspective in the coming years. The work contains the development of the secondary living in the Czech Republic – putting in into the context of tourist industry during particular censuses and showing the areas of highest occurrence in our country. The last part contains the terrain research of secondary living in two areas of Prostějov.

Keywords

Tourism, the second housing, Prostějov, Mostkovice, Pteni, individual recreation object

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci s názvem *Vývoj a perspektiva druhého bydlení na Prostějovsku* vypracoval samostatně pod vedením pana RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D a veškerou použitou literaturu a všechny zdroje jsem uvedl v seznamu literatury.

V Olomouci dne 5. května 2015

.....

Jaroslav Frehar

Na tomto místě bych chtěl v první řadě poděkovat vedoucímu práce RNDr. Pavlovi Ptáčkovi, Ph.D za cenné rady, zajímavé myšlenky, kritické oko a čas, který se mnou strávil během konzultací při vypracování práce. Dále bych rád poděkoval panu starostovi obce Mostkovice Jaroslavu Peškovi, panu starostovi obce Ptení Jiřímu Portešovi, panu starostovi města Plumlov Adolfovi Sušeňovi a pracovníci stavebního úřadu v Prostějově paní Aleně Pořízkové. Těmto všem lidem bych chtěl poděkovat za poskytnutí informací a za čas, který mi věnovali.

Obsah

1	Úvod	9
1.1	Cíle práce.....	9
2	Metodika	10
2.1	Rešerše literatury	11
3	Teoretická část	12
3.1	Druhé bydlení v rámci cestovního ruchu	12
3.2	Historie výzkumů v oblasti druhého bydlení v České republice.....	12
3.2.1	Definice druhého bydlení.....	13
3.2.2	Pojmy vztahující se k druhému bydlení.....	14
3.3	Mezinárodní srovnání druhého bydlení.....	15
3.4	Historický vývoj druhého bydlení v ČR.....	17
3.4.1	Období 1900 – 1945.....	17
3.4.2	Období 1945 – až do konce 60. let.....	17
3.4.3	Období 1970 – až do konce 80. let.....	18
3.4.4	Období od začátku 90. let až do současnosti	18
3.5	Oblastí výskytu druhého bydlení.....	19
3.5.1	Rozmístění v rámci okresů a krajů	20
3.5.2	Nejvýznamnější oblasti koncentrace.....	21
3.6	Současný stav druhého bydlení v ČR.....	22
4	Metodologická část.....	24
4.1	Pohyb za rekreací v Česku	24
4.2	Informační zdroje o rozložení objektů individuální rekreace	25
4.2.1	Český statistický úřad.....	25
4.2.2	Český zeměměřický a katastrální úřad.....	26
4.2.3	Kombinace dat obou zdrojů.....	26
4.3	Průběh sčítání lidu, domů a bytů v letech 1961 – 1991 ve vztahu k druhému bydlení 27	
5	Druhé bydlení na Prostějovsku	28
5.1	Základní informace o okrese Prostějov	28
5.2	Vývoj druhého bydlení na Prostějovsku.....	29
5.3	Rekreační oblast Ptení.....	30

5.4	Rekreační oblast Mostkovice	35
6	Diskuse	41
7	Závěr.....	43
8	Summary	44
9	Zdroje	45
9.1	Literatura.....	45
9.2	Internetové zdroje.....	46
9.3	Úřady.....	47
10	Přílohy	48

1 Úvod

Moje bakalářská práce se nazývá „Vývoj a perspektivy druhého bydlení na Prostějovsku“. V tomto okrese bydím a zkoumané oblasti navštěvuji při procházkách. Téma mě zaujalo, protože jsem se chtěl dozvědět více o tomhle způsobu trávení volného času.

Prostějov patřil k prvním místům v České republice, kde se objevil tramping. Tramping byl předchůdce dnešního druhého bydlení. Druhé bydlení je důležitá složka cestovního ruchu, která se u nás začala objevovat po 1. světové válce a stala se velmi populární. Tento způsob trávení volného času se neustále vyvíjel a počet objektů druhého bydlení se zvětšoval. Útlum přišel až během 2. světové války. Po válce opět přišel rozvoj a vrchol nastal v 70. a 80. letech 20. století. To bylo dáno politickou situací v naší zemi a nemožností vycestovat do zahraničí. Po roce 1990 přišel útlum, který netrval dlouho. Druhé bydlení se začalo opět rozvíjet a lidé se vraceli zpět do objektů druhého bydlení.

Práce se dělí na teoretickou část, metodologickou část a výzkum. V teoretické části je umístění druhého bydlení v rámci cestovního ruchu a mezinárodní srovnání. Najdeme tam také historický vývoj druhého bydlení na našem území a oblasti největšího výskytu druhého bydlení u nás. Na konci této části nalezneme současnost druhého bydlení v České republice. V metodologické části jsou popsány způsoby získání dat k druhému bydlení. Je zde popsáno, jak probíhalo sčítání v jednotlivých letech a jaké data jsou k dispozici na Katastrálním a zeměměřickém úřadě a na Českém statistickém úřadě. Poslední část mé práce tvoří výzkum vytipoovaných oblastí na Prostějovsku a porovnání získaných výsledků s daty z roku 2001.

1.1 Cíle práce

Cílem mé práce je zjistit, jak se druhé bydlení vyvíjelo v okrese Prostějov za posledních přibližně 15 let. Následně z dosažených výsledků a získaných informací se pokusit nastínit, jak by se mohlo druhé bydlení na Prostějovsku dále rozvíjet. Dále bych chtěl porovnat stav druhého bydlení na Prostějovsku v roce 2001 a 2015. Na začátku práce jsem si položil základní otázky

- Jak se vyvíjelo druhé bydlení na Prostějovsku?
- Jaké jsou nejstarší oblasti výskytu na Prostějovsku?
- Jak zapůsobil na druhé bydlení rok 1989 na Prostějovsku?

Při hledání odpovědí na tyto otázky se objevily další. Dalšími otázkami, které jsem si pokládal a na které jsem hledal odpovědi, jsou to

- Jaké problémy se vyskytují v daných oblastech?
- Jaké jsou postoje obcí k jednotlivým oblastem?
- Jsou lidé spokojeni v těchto rekreačních oblastech?
- Proč lidé mají zájem o změnu z druhého bydlení na první bydlení?

2 Metodika

Jako první věc byly vypůjčeny knihy a různý materiál k druhému bydlení a materiál byl nastudován. Bylo potřeba se seznámit s pojmy vyskytující se v oblasti druhého bydlení. Po nastudování základní literatury a sepsání teoretické části, jsem se blíže zaměřil na samotné Prostějovsko.

Nejprve bylo nutné si vytipovat nejstarší oblasti, kde se vyskytuje druhé bydlení na Prostějovsku. To bylo provedeno pomocí *Soupisu objektů individuální rekreace k 30. Září 1971*. (ČSÚ, 1972) Takto byly vybrány oblasti Mostkovice a Ptení. Po vybrání byly zjišťovány data o těchto oblastech při sčítání 1991, 2001 a 2011. Použitelná data ovšem byla pouze z roku 1991. Na internetu se zjistilo, jaké chatové oblasti patří pod Mostkovice a Ptení. Tohle bylo nalezeno na internetových stránkách *Nahlížení do katastru nemovitostí Českého úřadu zeměměřického a katastrálního*.

Po zjištění chatových oblastí bylo zahájeno dotazníkové šetření s místními chataři. Chataři vyplňovali dotazník ohledně jejich rekreačního objektu a pozemku. Většina lidí byla přes počáteční nedůvěru vstřícná a dotazník mi vyplnila. U vyplňování dotazníků probíhala občas i nějaká diskuze o životě v dané chatové oblasti. V každé z obou rekreačních oblastí bylo vyplněno 30 dotazníků. Po vyhodnocení dotazníků byly výsledky konfrontovány se starosty obcí, takže bylo možné porovnávat pohled obou zúčastněných stran ohledně daných chatových oblastí a problémů vyskytujících se v nich. Oblasti spadají pod obecní úřady Ptení a Mostkovice, které byly navštíveny, a byl také navštíven městský úřad Plumlov. Určitý názor o nějakých problémech a celkově o životě v osadách si člověk udělá sám, když tam chodí a pozoruje okolí. Kromě obcí se navštívily i příslušné stavební úřady, kde předmětem zájmu byly trendy ve výstavbě chat a celkový zájem o rekonstrukce nebo stavbu nových objektů.

Po nasbírání informací ze všech těchto institucí a vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření bylo vše dáno dohromady. Pomocí všech získaných informací byl vývoj a současný stav tohoto fenoménu ve vybraných lokalitách. Posledním krokem bylo vybrat otázky z dotazníku,

na kterých jsem zhodnotil vývoj za posledních 15 let v rekreačních oblastech pomocí grafů. Těchto otázek bylo vybráno 15.

2.1 Rešerše literatury

Tématem druhého bydlení se zabývalo mnoho autorů již od 50. let 20. století. Pro moji práci byla základní kniha *Druhé bydlení v Česku* (Bičík 2001). V této knize různí autoři zabývají různými tématy okolo druhé bydlení, např. historický vývoj, informační základna, atd.

Další z důležitých knih byla *Regionální diferenciacíe druhého bydlení v Česku* (Vágner, Fialová 2004). Zde autoři sepsali vývoj druhého bydlení v různých oblastech České republiky.

Počet objektů individuální rekreace v roce 1971 jsem získal z dokumentu *Soupis objektů individuální rekreace k 30. Září 1971* (ČSÚ 1972). Další využitou literaturou jsou *Dějiny trampingu* (Hurikán, 1990), zde jsem našel počátek trampingu na Prostějovsku.

Možnosti výzkumů v oblasti druhého bydlení jsem našel v příspěvku *Geografický výzkum cestovního ruchu a rekreace v ČR v letech 1950 – 2008* (Vystoupil, Kunc 2009). Další literatura byl článek *Chatové oblasti České republiky*, který vyšel v *Geografickém časopise* (Kubeš 2011).

Pro výklad základních pojmů byl využit *Výkladový slovník cestovního ruchu* (Zelenka, Pásková, 2012). Dále jsem čerpal z příspěvku *Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciacíe*, který vyšel v *Geografickém časopise* (Fialová, Vágner 2009).

K získání základních informací o Prostějovsku jsem využil *Turistické zajímavosti okresu Prostějov* (Kvapil 1995). Další významnou knihou byla *Geografie cestovního ruchu České republiky* (Vystoupil 2011).

Část mé literatury tvořili také bakalářské nebo diplomové práce zpracované na podobné téma. První z nich je diplomová práce Pospíchalové na téma *Sociogeografický průzkum druhého bydlení vybrané oblasti jižních Čech* (2013). Další z prací je diplomová práce Vorla na téma *Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičín* (2002). Poslední prací je bakalářská práce Salusové na téma *Tradice a perspektivy chataření a chalupaření v České republice* (2010).

3 Teoretická část

3.1 Druhé bydlení v rámci cestovního ruchu

Geografie cestovního ruchu a rekreace spadá do socioekonomické geografie a můžeme ji chápat jako podmnožinu volného času. Volný čas, časové mimopracovní období, které člověk tráví podle své vlastní vůle. Cestovní ruch se dynamicky rozvíjí a jedná se o kulturní, ekonomický i společenský jev.¹

V současném světě zaujímá cestovní ruch mimořádné postavení. Jedná se o systém služeb, zařízení, dopravních prostředků a dopravních sítí využívaných miliony osob. Část odborníků považuje cestovní ruch za nadřazený pojem na souhrnné vyjádření všech rekreačních aktivit. Jiná část odborníků považuje cestovní ruch za širší pojem, který zahrnuje část nerekreční mobility obyvatelstva spojené s řídicími a výrobními aktivitami. Rekreační systém se analyzuje ve dvou rovinách, mezinárodní a vnitrostátní rekreační systém. Pozice státu v obou systémech a míra dosažené úrovně rozvoje společnosti, předpokladech přírodních, ekonomických, sociálních atd. předurčuje strukturu a význam cestovního ruchu. Vnitrostátní rekreační systém se skládá z částí, které se uplatňují na trhu cestovního ruchu a dalších částí, které pouze trh ovlivňují. Především se jedná o přírodní zdroje a druhé bydlení. Někteřími autory je druhé bydlení ponecháno úplně stranou zájmu. V hospodářsky vyspělých zemích ukazuje druhé bydlení velmi specifický jev odlišného typu a velmi složité jej lze porovnat, protože není jednotná definice druhého bydlení ve všech zemích. Druhé bydlení v Česku se značně v posledních desetiletích změnilo. Změny, které se uskutečnily v Česku, sledují vývoj struktury cestovního ruchu i druhého bydlení v dalších hospodářsky vyspělých zemích.

Systém cestovního ruchu vytváří soustavu těsně spojených různých faktorů. Mezi faktory zařadíme přírodní podmínky, obsluhující osoby, účastníky cestovního ruchu, služeb, dopravní a obslužná zařízení. Rekreační systém zahrnujeme do cestovního ruchu, ale také jej můžeme považovat za nezávislou vybavenost konkrétního místa. (Bičík, 2001)

3.2 Historie výzkumů v oblasti druhého bydlení v České republice

Volný čas a s ním spojená rekreace a cestovní ruch se stali významnou složkou lidského života v postindustriální době a také se stali středem zájmu různých disciplín, např. geografie, ekonomie, psychologie a sociologie. Volný čas a s ním spojená rekreace, cestovní ruch a druhé bydlení lze označit jako globální fenomén dnešní doby. Druhé bydlení v dnešní moderní podobě se začalo objevovat ve světě na konci 19. století. Podle Vágnera 1999 a Fialové 2000 chápeme *druhé bydlení jako komplex jevů a procesů, spojených s objektem (či částí objektu),*

který je přechodným místem pobytu vlastníka(ů) či uživatele(ů), využívajícího(ch) tento objekt převážně k rekreačním účelům. Při studiu druhého bydlení bychom měli brát zřetel na zpětný vliv druhého bydlení na přírodu.

Mezi první práce patří publikace o horských oblastech v Československu od V. Häuflera (1955). Dalšími významnými pracemi byly problematiky zaměření a úkolů geografie cestovního ruchu v ČSR v 50. a 70. letech od autorky S. Šprincové (1969, 1975a, 1977, 1983b). Obdobně se tato autorka zabývala také hodnocením světové geografie cestovního ruchu (Šprincová 1980, 1983a) a studiem metod výzkumu v geografii cestovního ruchu (Šprincová 1971). Podrobněji se zabývala také problematikou geografického potenciálu v Jeseníkách (Šprincová 1968, 1970). Velké shrnutí výzkumu v geografii cestovního ruchu ve světě provedl J. Vystoupil (2008c). Vedle velkého shrnutí se zabýval J. Vystoupil i různými předpoklady pro cestovní ruch (Vystoupil 1979, 1981, 1983b, 1988). Podrobněji se ve svých dílech věnoval Jihomoravskému kraji (Vystoupil 1980, 1981) a také ve svých dílech shrnul potenciál cestovního ruchu v ČR (Vystoupil 1981, 2007). Začátek samotného výzkumu druhého bydlení u nás je spojen s prof. Gardavským, který přinesl výrazný teoreticko-metodologický přínos (Gardavský 1975, 1977) v problematice druhého bydlení a diskuze k výzkumným tématům geografie rekreace (Gardavský a Ryšlavý 1978, Gardavský 1986). Jeho pokračovateli se stali pražští geografové I. Bičík (2001), D. Fialová a J. Vágner (2004). Ostravským regionem z pohledu geografie cestovního ruchu se zabývali ostravští geografové M. a J. Havrlantové (M. Havrlant 1973, 1974, 1977, 1986 a J. Havrlant 1993, 2003). (Vystoupil, Kunc 2009)

3.2.1 Definice druhého bydlení

Druhé bydlení každý z autorů definuje odlišně. Podle Bičíka (2001) se jedná o souhrn jevů a procesů spojených s objektem nebo jeho částí, který je přechodným místem pobytu vlastníka či uživatele, využívajícího tento objekt převážně k rekreačním účelům.

Fialová (2001) nazývá druhé bydlení různými cizími termíny, např. francouzsky „residence secondaire“, anglicky „second homes“, německy „Freizeitwohnsitz“ nebo polsky „dom wypoczynkowy“. Autorka pohlíží na druhé bydlení různými pohledy. I přes různé pohledy na tuhle problematiku je hlavním úkolem zjistit počet objektů individuální rekreace, jejich hustotu a intenzitu (podíl na úhrnu obytných staveb) a podíl jednotlivých domácností vlastnících rekreační objekty.

Výkladový slovník cestovního ruchu Zelenky a Páskové (2012) označuje druhé bydlení také pojmy druhý domov nebo z angličtiny second houses, second home, holiday home, residence nebo second housing. Pojem druhé bydlení zahrnuje objekty individuální rekreace, kam patří chaty, rekreační chalupy, nově i rekreační apartmánové byty a objekty nacházející se

v rekreačních areálech. Typickým prvkem je druhé bydlení především pro Skandinávii, Francii a bývalé socialistické státy. Podle výzkumů v České republice vlastní rekreační objekt na 25 % obyvatel a téměř 20 % z celkového bytového fondu zaujímají druhé domovy.

3.2.2 Pojmy vztahující se k druhému bydlení

Objekt individuální rekreace je stavba, která svojí strukturou odpovídá podmínkám pro rodinnou rekreaci. Mezi objekty individuální rekreace se řadí rekreační domek, chata, rekreační chalupa, zahrádkářská chalupa. Chatové oblasti se většinou nachází na složitě obdělávaných zemědělských pozemcích. Naopak nesmí se nacházet na příliš strmých svazích nebo v oblastech hrožících záplavami. Objekty druhého bydlení se dělí na chalupy a chaty, případně rekreační domky. (Pospíchalová, 2013)

Chataření je jedna z forem druhého bydlení, která se odehrává na chatě, tedy objektu postaveného primárně pro rekreační účely. Lidé zde tráví svůj volný čas. Kromě odpočinku zde provádějí různé volnočasové aktivity, jako jsou procházky po lese, koupání, sbírání lesních plodů. Chataření probíhá většinou v letní sezóně a především o víkendech. Chataření je nekomerční záležitost.

Chata je objekt využívaný pro rekreaci. V objektu je možné přespávat. Objekt je většinou dřevěný nebo kombinace dřeva a zdiva. Až na pár výjimek jsou chaty v osobním vlastnictví. Výjimku zahrnuje dlouhodobý pronájem chaty. (Kubeš, 2011)

Chalupaření je součástí domácího cestovního ruchu a jedná se o užívání objektů primárně užívaných k trvalému bydlení. Chalupaření dává venkovu život a také slouží k tomu, že často staré objekty jsou udržovány. (Zelenka, Pásková, 2012)

Chalupa je objekt, který primárně sloužil k trvalému bydlení. Využívání chalup na vesnicích udržuje v menších vsích život a přispívá k udržení zástavby domů. V poslední době se chalupy vrací ke svému prvotnímu účelu, mnoho lidí si do chalupy nahlašuje trvalé bydlení. Jelikož jsou chalupy součástí domovní zástavby, takže nezatěžují životní prostředí jako chaty. (Pospíchalová, 2013)

Chatová osada je oblast alespoň pěti chat u sebe, nebo do několika málo metrů vzdálených, které jsou odděleny od dalších chat volnou plochou. Různé typy chatových osad jsou dány architektonicko-stavebních, funkčních a jiných typů chat, okolní krajinou a dalšími charakteristikami. Chatové osady vzdáleny od sebe do 1 km jsou shlukovány do chatových okrsků.

Chatová oblast je oblast, kde se vyskytují chaty. Tato oblast má určitou hustotu chat a typ krajiny, který vyhledávají chataři. Krajinový typ je dán souhrnem několika typů charakteristik. Chatová oblast se rozprostírá většinou na ploše 150 – 600 km². (Kubeš, 2011)

3.3 Mezinárodní srovnání druhého bydlení

Při srovnání druhého bydlení si musíme uvědomit odlišnosti tohoto pojmenování v jednotlivých jazycích. Jak se užívá termín druhé bydlení u nás, nejsou pouze objekty, ale také jevy a procesy s tím spojené, nahrazuje dřívější termíny, především individuální krátkodobá rekreace. Porovnat objekty druhého bydlení je úkol nesnadný vlivem různé definice a zastaralých údajů v každém státě. (Fialová, Vágner, 2009)

Jak je již výše uvedeno srovnání počtu objektů druhého bydlení lze jen stěží provést. V tabulce 1, jsou uvedeny počty objektů druhého bydlení ve vybraných zemích a jejich hustota na 1 km² a počet objektů na 1 000 obyvatel.

Tab. 1: Porovnání objektů druhého bydlení ve vybraných zemích

Stát	Počet objektů druhého bydlení	Hustota druhého bydlení (počet objektů na 1 km ²)	Intenzita druhého bydlení (počet objektů na 1 000 obyvatel)
USA	4 500 000	0,9	71,4
Francie	2 700 000	5,0	47,4
Španělsko	2 000 000	4,0	50,8
Švédsko	615 000	1,4	71,5
Finsko	500 000	1,5	100,0
Česko	396 000	5,0	38,4
Norsko	250 000	0,8	58,1
Švýcarsko	250 000	6,1	36,8
Velká Británie	200 000	0,8	3,5
Slovensko	88 000	1,9	16,6

Zdroj: Bičík, 2001

Hustota objektů druhého bydlení v České republice se řadí k nejvyšším v Evropě společně s Francií, Švýcarskem a Španělskem. Ukazatel intenzity druhého bydlení nám do popředí v Evropě řadí skandinávské země Švédsko, Norsko a Finsko. V tomto ukazateli chybí údaje za státy Rakousko, Německo, Itálie a další.

Charakteristickým rysem ve vyspělých světových zemích se stalo vlastnictví objektu druhého bydlení. V tabulce 2, můžeme porovnat podíl domácností majících objekt druhého bydlení.

Tab. 2: Podíl domácností, vlastních objektů druhého bydlení ve vybraných státech

Stát	Podíl domácností (%)	Stát	Podíl domácností (%)
Švédsko	22	Finsko	7
Norsko	17	Lucembursko	6
Španělsko	17	Polsko	5-6
Francie	16	Itálie	5
Česko	12	USA	5
Dánsko	10	Austrálie	5
Portugalsko	10	SRN	3
Švýcarsko	8	Nizozemsko	3
Rakousko	8	Velká Británie	2
Belgie	7	Irsko	2

Zdroj: Bičík, 2001

V tomto srovnání jednotlivých států kraluje Skandinávie. V čele se nachází Švédsko, kde 22 % domácností vlastní objekt druhého bydlení. (Vágner, Fialová, 2004) Pokud by byla dostupná data pro postsocialistické země, tak vysoký podíl by se ukázal u Bulharska, Rumunska a pobaltských zemí.

Oblastmi s velkým výskytem objektů druhého bydlení jsou Skandinávské země, kde se rozmístění a charakter objektů podobá situaci v Česku, ale jsou zde rozdílné vzdálenosti od trvalého bydliště a vnitřní vybavení. Francie má vysokou vybavenost objektů druhého bydlení. Nachází se zde převaha rekonstruovaných a zachovaných farmářských objektů, v oblastech Bretagne, Normandie. Podobné typy druhého bydlení jako ve Francii najdeme i v Německu, především v podhůří Alp, Bavorském lese a na severu. Na území Německa stojí i objekty individuální rekreace chatového typu, především území bývalého NDR. Obě tyto země ve srovnání s Českem mají méně chatových lokalit a objektů. Rakousko se může pochlubit jedním s nejrozvinutějších rekreačních systémů na světě. Rakousko se zaměřuje na uspokojení zahraniční i domácí klientely (Vídeň, Linz, Salzburg).

Mimo evropské země má druhé bydlení velký význam v Severní Americe a Austrálii. V Severní Americe pozorujeme značnou diferencovanost objektů ze stavebního nebo lokalizačního hlediska. V některých částech Severní Ameriky jsou rekreační zázemí i 500 km od trvalého bydliště. Jedná se především o aglomerace na severovýchodě USA a některé oblasti Kanady, např. Montreal, Toronto. Vlivem velké koncentrace dochází často ke splývání trvalého a rekreačního bydlení v jedné lokalitě. (Bičík, 2001)

3.4 Historický vývoj druhého bydlení v ČR

Druhé bydlení můžeme rozdělit do několika etap vývoje. První objekty druhého bydlení spatřujeme ve středověkých královských rezidencích, které ovšem neplnily pouze tuhle funkci. Dalšími objekty jsou tzv. viniční domky, které nalezneme např. na pražských svazích. Za objekty druhého bydlení lze považovat horské salaše a boudy nacházející se v Krkonoších a Beskydech. Jak se rozvíjelo ve světě lázeňství na konci 18. století, tak se tento specifický typ rekreace rozšiřuje i u nás, především v západních Čechách. Výše vyjmenované objekty se můžou považovat za prapůvodní objekty druhého bydlení, ale dnes se tyto objekty pod pojem druhé bydlení nezařazují. (Vágner, 2001)

3.4.1 Období 1900 – 1945

Tramping je považován za počátek druhého bydlení u nás. Tramping se u nás začal rodit již před 1. světovou válkou, ale první uskupení bylo založeno až roku 1918. Toto uskupení bylo vybaveno pevnými dřevěnými chatami a vznikla první trampská osada Ztracená naděje, která se nacházela na lesním pozemku strahovských premonstrátů. Mezi významná města, kde byly založeny první trampské osady na Moravě, patří Olomouc, Brno a Prostějov. V Prostějově se první osady objevili v okolí říčky Hlouchely. Dalšími místy byla skála u hradu Ježov u Stínavy a Myslejovice. (Hurikán, 1990) Trampové využívali k přepravě vlak, který byl vcelku levný a měl koncové zastávky blízko trampských osad.

Téměř ve stejnou dobu jako vznikal tramping, tak si bohatší vrstvy obyvatel začali stavět objekty moderní architektury. (Salusová, 2010) Tyto objekty vznikaly především v zázemí velkých měst, např. Praha, Brno, Ostrava. U nás, na rozdíl od jiných zemí, je rozvoj a obliba druhého bydlení spojena s chudšími vrstvami, které se věnovaly trampingu. Od 20. let začínají vznikat první chatové oblasti v okolí Prahy, na místech původního trampování.

Dalším faktorem rozvoje druhého bydlení bylo, že mnoho obyvatel Československa bylo nuceno před a po 1. světové válce emigrovat do USA, Kanady, Austrálie. Tito lidé se po pár letech vrátili a donesli sebou životní styl dané země. V důsledku těchto skutečností se začaly rozvíjet chatové oblasti. V roce 1930 bylo u nás již 23 000 objektů druhého bydlení a roku 1945 to bylo 40 000 objektů druhého bydlení. (Vágner, 2001)

3.4.2 Období 1945 – až do konce 60. let

Během 2. světové války byl rozvoj zpomalen. Velký rozvoj druhého bydlení nastal na začátku 50. let, kdy tkvěl velký potenciál v neosídlených domech v pohraničí, které uvolnili odsunutí Němci. Tento rozvoj měl zcela jiný charakter, než ten, který byl u nás před válkou.

Rozvoj byl také podpořen stěhováním lidí z obcí do městských bytů. Své domy na venkově si nechávali jako rekreační obydlí nebo je prodávali. Tento jev nazýváme chalupaření. Období po 2. světové válce je první vlna chalupaření u nás. (Vágner, 2001)

Nové chatové oblasti vznikají na kvalitních lesních a zemědělských půdách mimo obce. K faktorům umístění těchto chatových oblastí patřilo atraktivní prostředí pro rekreaci, čistá příroda a dopravní dostupnost. (Pospíchalová, 2013) Dalším výrazným faktorem rozvoje druhého bydlení bylo rozšíření automobilů a zlepšení hustoty autobusových linek. Na konci 60. let také zavedení volných sobot, lidé měli více volného času. (Vágner, 2001)

Jedním z důsledků zvýšené cestovní mobility obyvatelstva byla změna využití obytného fondu v pohraničí (v ČR je téměř 25 tisíc rekreačních chalup). Dále docházelo k transformaci využití venkovských obcí a to z obytných na obytně-rekreační nebo jen rekreační (v roce 1971 5 % obcí, v roce 1980 10 % obcí). Ke konci 60. let se u nás stavělo na 7 000 nových chalup a chat ročně. (Pospíchalová, 2013)

3.4.3 Období 1970 – až do konce 80. let

Na začátku 70. let dochází k dalšímu rozvoji druhého bydlení vlivem politické situace v zemi. Mnoho obyvatel ztrácí svoje místo v práci a musí dělat jinou práci z politických důvodů. Zvyšuje se zájem o chaty či chalupy a jejich výstavbu. V 70. letech se za rok postavilo až 8 000 rekreačních objektů. Individuální krátkodobá rekreace má až 30 % podíl na objemu cestovního ruchu. Vlastnictví rekreačního objektu, společně s automobilem, je prestižní věc.

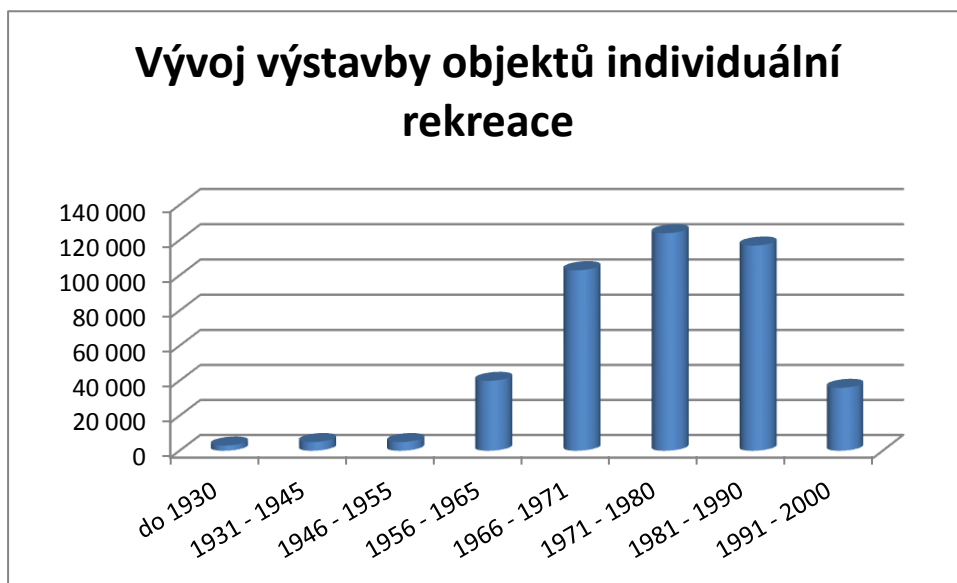
Rozšíření v 70. a 80. letech mělo pozitivní rysy pro venkovské osídlení. Lidé z měst využívali prázdné domy na venkově jako rekreační objekty pro svoji rekreaci. Takto bylo zachráněno velké množství domů a zůstala zachována celistvost zastavěného území. Také bylo zmírněno vylidňování obcí, které ožily aspoň sezónně.

Rozmach měl i negativní rysy. Nekontrolovaná výstavba chatových oblastí vedla ke vzniku přehuštěných chatových oblastí. To začalo způsobovat znečištění krajiny a vodních toků. Dalším problémem byla dojíždka za rekreací, která způsobovala dopravní problémy a zhuštění provozu. V období let 1970 – 1991 se u nás zdvaapůlnásobil počet objektů individuální rekreace, což byl vrchol výstavby objektů druhého bydlení v České republice. (Vágner, 2001)

3.4.4 Období od začátku 90. let až do současnosti

Na přelomu 80. a 90. let bylo v České republice zhruba 267 000 objektů individuální rekreace a 128 000 neobydlených domů. Změna politické situace v zemi na počátku 90. let přinesla změnu. Příchod možností podnikání a cestování do zahraničí se staly významnými faktory poklesu rozvoje druhého bydlení v České republice. Dalším faktorem je zvyšování cen u

prostředků veřejné hromadné dopravy a větší možnosti seberealizace člověka např. podnikání. (Vágner, 2001) Chalupaření se rozvíjí v podhorských a horských oblastech Šumavy, Krkonoš, Jizerských hor a Jeseníků. (Vystoupil, 2010) Objekty dříve využívané pouze k rekreaci se začínají využívat např. pracovním činnostem. Některé objekty sloužící k druhému obydlí se mění na soukromá ubytovací zařízení, především v jádrech zimní a letní rekreace. Rozvoj infrastruktury a služeb jsou nejdůležitější podmínky pro rozvoj rekreačních procesů. (Vágner, 2001)

Obr. 1: Vývoj výstavby objektů individuální rekreace v ČR do roku 2000 (zdroj: Vystoupil a kol., 2010, vlastní zpracování)

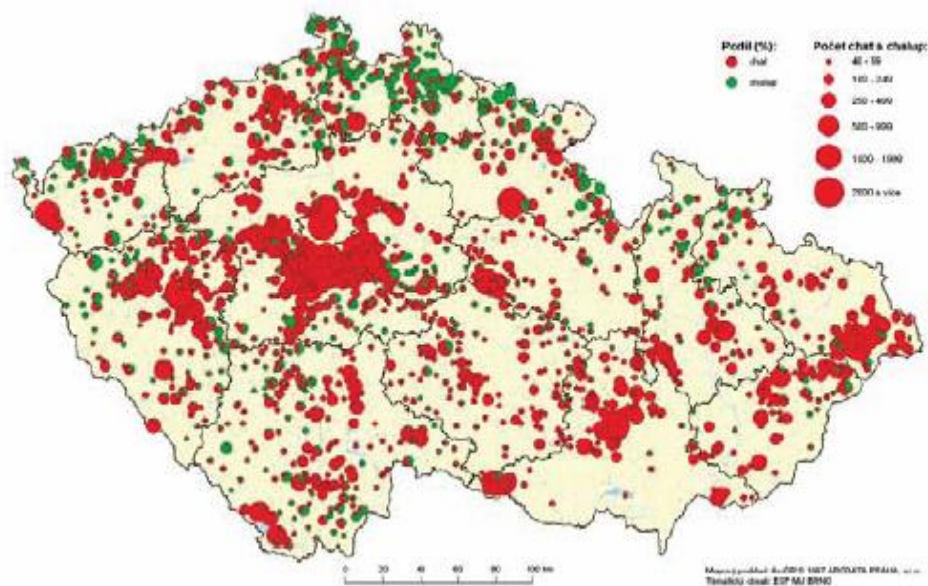
Graf ukazuje, jak se v ČR vyvíjela výstavba objektů individuální rekreace. Ze začátku 20. století byl pozvolný a velkého nárůstu začal dosahovat po roce 1956. Tento nárůst trval až do roku 1990, kdy největšího počtu dosáhl v 70. letech. Velký pokles vidíme po roce 1991, kdy se u nás změnil politický režim a lidé mohli volně cestovat do zahraničí. Tento graf jen potvrzuje vývoj, jak je popsán výše.

3.5 Oblastí výskytu druhého bydlení

Výskyt objektů individuální rekreace je heterogenní jev, který má určitá specifika. Specifika mohou být prostorová a funkční. (Kolářová, 2012)

Na mapě vidíme rozmístění chatových osad a chalup. Chalupy se vyskytují především v horských a podhorských oblastech. Velké zastoupení chalup můžeme vidět v Jizerských horách, Krkonoších, Jeseníkách, Krušných horách. Poměrně dost chalup se nachází i na Třeboňsku, kde velkým lákadlem je soustava rybníků. V některých okresech se výskyt podílu chalup rovná nadpoloviční většině, mezi takové okresy zahrnujeme Tábor, Strakonice,

Pelhřimov. Nadpoloviční podíl chalup najdeme i v periferních částech vzdálených aglomerací, jako jsou Kolín a Chrudim. (Vágner, 1999)

Obr. 2: Rozmístění chat (červená) a chalup (zelená) na území České republiky (zdroj: Vystoupil a kol., 2010)

Počet domácností, které vlastní objekty druhého bydlení se liší v každém kraji, okrese i obci. V České republice existují rozdíly mezi městy moravskými a českými. Rozdíly jsou důsledkem rozdílné sociální, demografické a vzdělanostní struktury obyvatelstva, dále charakterem daného města a urbanistickým vývojem. (Vystoupil, 2011)

3.5.1 Rozmístění v rámci okresů a krajů

Sčítání objektů individuální rekreace roku 1971 ukázalo, že tyto objekty jsou z více než jedné třetiny zastoupeny na území Středočeského kraje a dalších přibližně 16 % se nacházelo na území Jihomoravského kraje. V roce 1971 bylo téměř 60 % objektů individuální rekreace umístěno v extravilánu a 25 % v intravilánu obcí. Zbýlé procento objektů individuální rekreace leželo na lesní půdě.

Specifické postavení zaujímá hl. m. Praha, kde je málo rekreačních oblastí, ale jsou na malém prostoru, tedy velká koncentrace. Ve většině okresů v Čechách se nachází 2 – 10 000 rekreačních objektů, v moravských a slezských okresech 2 – 5 000 rekreačních oblastí.

Rozdíly mezi moravskými a českými okresy, znázorněné v tabulce 3, jsou viditelné i na srovnání hustoty rekreačních objektů, počtu rekreačních objektů na 100 trvale obydlených bytů a podílu rekreačních objektů z úhrnu obytných staveb.

Tab. 3: Okresy s nejvyššími relativními počty rekreačních objektů

Okres	Hustota rekreačních objektů na km ²	Okres	Počet rekreačních objektů na 100 trvale obydlených bytů	Okres	Podíl rekreačních objektů z úhrnu obytných staveb
Praha - západ	37,0	Praha – západ	88,0	Praha – západ	51,8
Brno - město	32,5	Praha – východ	43,7	Praha – východ	37,4
Praha - východ	24,5	Rakovník	34,8	Český Krumlov	34,2
Plzeň - město	15,3	Benešov	34,2	Benešov	33,5
Jablonec n. N.	14,0	Plzeň – sever	32,8	Rakovník	33,4
Beroun	12,8	Beroun	30,8	Plzeň – sever	32,3
Kolín	9,1	Plzeň – jih	30,7	Beroun	31,3
Frýdek - Místek	8,8	Rokycany	28,1	Příbram	31,0
Semily	8,8	Český Krumlov	26,5	Rokycany	30,3
Rokycany	8,3	Příbram	25,4	Plzeň - jih	28,9

Zdroj: Vágner, Fialová (2004), vlastní zpracování

V naprosté většině okresů uvedených v tabulce se nachází větší množství rekreačních domků a chat než chalup, výjimky tvoří pouze okresy Kolín a Klatovy. Hlavním parametrem je dosah ze zdrojových měst, proto se tolik rekreačních objektů nachází ve středočeských okresech okolo Prahy a tvoří tak pražskou rekreační oblast, kde leží zhruba 27 % všech rekreačních objektů na našem území. Na Moravě vedle okresu Frýdek-Místek jsou dominantní v počtu rekreačních objektů okresy nacházející se v zázemí Brna.

Oblasti s vysokým podílem rekreačních domků a chat najdeme v blízkém okolí velkých měst Plzeň, Praha, Brno. Na našem území najdeme i oblasti, kde najdeme vysoký počet rekreačních objektů a chalup. Tyto oblasti nalezneme v horských a podhorských oblastech (Jablonec nad Nisou, Semily, Jičín).

Na opačném konci v těchto ukazatelích najdeme příhraniční oblasti s velkými městy, kde je špatné životní prostředí. (Vorel, 2002)

3.5.2 Nejvýznamnější oblasti koncentrace

Vágner (1999) říká, že existuje pět nejvýznamnějších oblastí výskytu a několik dalších menších oblastí. Tyto oblasti jsou znázorněny v tabulce 4.

První významnou oblastí je Středočeská rekreační oblast, která zaujímá území hl. m. Prahy a přilehlé okresy, především Praha-východ, Praha-západ, Beroun, Benešov, Kutná Hora, Příbram, Rakovník a Kolín. Díky své poloze se tato rekreační oblast nazývá středočeská, někdy též nazývaná pražská, ale tohle pojmenování může svádět k tomu, že se jedná pouze o oblast v rámci hl. m. Prahy.

Další významnou oblastí jsou Krkonoše a Jizerské hory, sem spadají okresy Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Trutnov. V této části naší země dominují především chalupy, které jsou využívány k zimní rekreaci. Nalezneme tu také velké množství podnikových rekreačních objektů.

Plzeňská oblast zahrnující okresy Plzeň-sever, Plzeň-jih a Rokycany. I zde je dojíždka velmi rozmanitá, převažuje dojíždka z města Plzeň, ale také tu najdeme obce nebo části území, kde převažuje dojíždka z Mostu. Ve východní části převažuje dojíždka z hl. m. Prahy.

Brněnská oblast zahrnující okresy Brno-venkov a některé části okresů v okolí např. Blansko. Do této oblasti spadá i část samotného města Brno a převažuje tady tedy dojíždka z Brna.

Beskydská oblast, která má své centrum v okrese Frýdek Místek. V centrálním okrese této oblasti můžeme vidět převahu chalup. Většina vlastníků objektů druhého bydlení v této oblasti má trvalé bydliště v Ostravě nebo Karviné. (Vorel, 2002)

Tab. 4: Nejvýznamnější oblasti koncentrace druhého bydlení

Oblast	Počet rekreačních oblastí
Středočeská	87 900
Krkonoše a Jizerské hory	22 900
Plzeňská	22 300
Brněnská	14 800
Beskydská	11 200

Zdroj: Vágner, Fialová (2004), vlastní zpracování

3.6 Současný stav druhého bydlení v ČR

Situace po roce 1989 se posunula do dalších fází etap vývoje. Poslední desetiletí dvacátého století a první desetiletí dvacátého prvního století nastává v naší zemi stagnace počtu objektů individuální rekreace. (Fialová, Vágner 2004) S příchodem nové politiky a nových trendů mají lidé možnost rozjet své vlastní podnikání a nemají již tolik volného času, aby ho trávili na chatě či chalupě. Na druhou stranu moderní technologie umožňují některým lidem

pracovat přímo na chatě či chalupě. Se změnou centrální ekonomiky vzrostla cena objektů druhého bydlení a někteří lidé se uchýlili k prodeji, ale většina objektů zůstala v rukou původních majitelů nebo jejich potomků. (Salusová, 2010)

Velmi výrazná změna také nastala v tom, že mnoho majitelů objektů druhého bydlení se rozhodlo, že bude v těchto objektech žít trvale a přehlásili si sem trvalé bydliště. Podmínkou toho, aby tam lidé žili trvale je přítomnost základní občanské vybavenosti a blízkost velkého centra, kde mívají svoje zaměstnání. (Vágner, 2001) Tato změna je ekonomicky velmi výhodná, pokud dotyčný objekt druhého bydlení přímo vlastní. (Salusová, 2010)

S příchodem nového tisíciletí přicházejí nové formy druhého bydlení, kromě chataření a chalupaření. Populární se stalo vlastnění a pronájem rekreačních bytů v územích rekreačně atraktivních. V některých místech naší země vznikají celé areály či vesnice, které jsou hojně navštěvované zahraniční klientelou. Oblasti výskytu tohoto nového trendu jsou především Podkrkonoší a oblast okolo Lipna. (Vágner, Fialová 2009)

Objekty druhého bydlení se rozprostírají v současné době nejvíce na ploše 70 m² a pozemek zabírá plochu okolo 1000 m². Tyto objekty mají obvykle 5 lůžek a pravidelně ho využívá stejný počet lidí. Trávení volného času v objektech druhého bydlení podle průzkumu využívá převážně dospělé obyvatelstvo a obyvatelstvo důchodového věku. Zhruba 70 % objektů se nachází v dojezdové vzdálenosti 30 kilometrů od trvalého bydliště majitelů. V turisticky atraktivních oblastech majitelé počítají s využitím svých objektů ke komerčním účelům, naopak v tradičních oblastech jsou objekty využívány jen rodinou a blízkými přáteli. (Fialová, Vágner 2004)

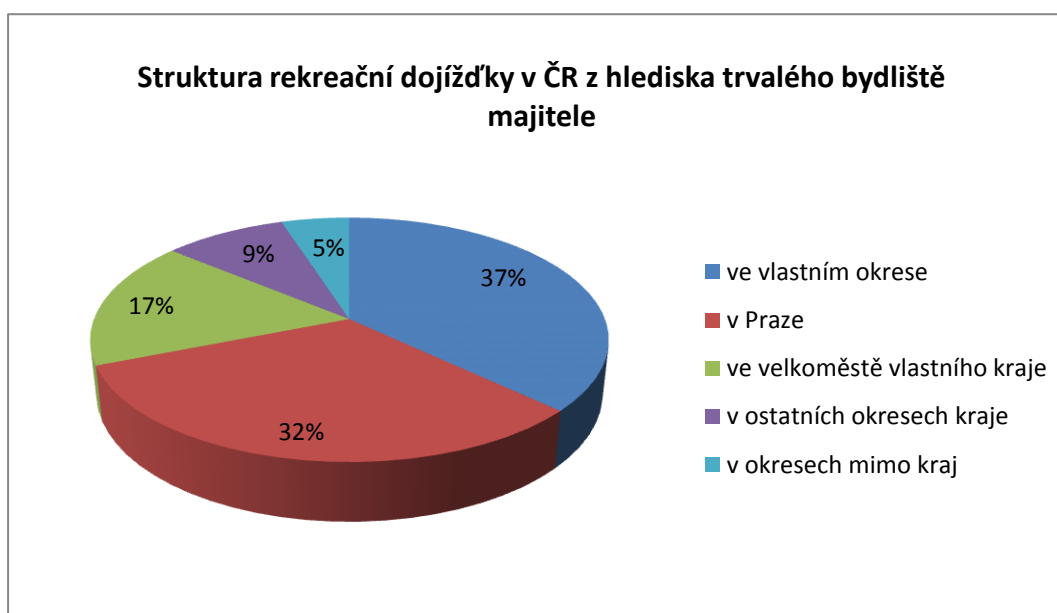
Téměř 90 % majitelů objektů druhého bydlení neplánuje v budoucnu prodej tohoto objektu. (Fialová, 2001) Pokud nakonec dojde k prodeji objektu, stane se tak, protože v rodině není nikdo, kdo by se o objekt staral. Tyto prodeje uskutečňují většinou starší lidé, kteří nemají sílu se o tento objekt starat a naopak častými kupci takových objektů jsou mladé rodiny s dětmi, pro které je to finančně výhodné. (Pospíchalová, 2013)

4 Metodologická část

4.1 Pohyb za rekreací v Česku

Pohyb za rekreací hodnotíme ve velkém rámci celé územní mobility obyvatelstva. V první formě jde o jednorázovou migraci vzhledem k trvalému bydlišti. V druhé formě jde o návratové pohyby, tam náleží např. dojíždka za prací, za službami, za rekreací. Data potřebná k vyjádření pohybu za rekreací v Česku jsou nepřesná, nekompatibilní, velmi špatně dostupná.

Během sčítání v roce 1991 byly zjištěny údaje o trvalém bydlišti vlastníků objektů individuální rekreace a podle těchto skutečností mohla být dopočítána nebo odhadnuta dojíždka za rekreací. Odborníci se zajímají a analyzují především tzv. proudy dojíždky, které nám ukazují dojíždky z jednoho určitého místa do určité rekreační oblasti. Jedná se o proud vlastníků objektů vyznačující se pravidelností dojíždky. Do rekreační mobility se nepočítají pouze vlastníci rekreačních objektů, ale i pohyb návštěvníků majitelů objektů individuální rekreace, ostatních rekreačních návštěvníků, osob bydlících v dané oblasti a osob náhodně projíždějících oblastí. Existují pouze odhady velikosti těchto pohybů, které nejsou podloženy žádnými daty.

Obr 3: Struktura rekreační dojíždky v ČR z hlediska trvalého bydliště majitele (zdroj: Procházka, 2001; vlastní zpracování)

Graf nám ukazuje, že 37 % dojíždky probíhá v rámci vlastního okresu. Obvykle tahle dojíždka probíhá z okresních měst do rekreačních oblastí nebo jiných měst v okrese. Druhou nejvýše zastoupenou dojíždkou s 32 % se stala dojíždka z Prahy. Třetí nejvýše zastoupeným pohybem je z velkoměsta vlastního kraje. Hodnota tohoto pohybu činí 17 %. Další v pořadí je

dojíždka mezi ostatními městy kraje a podílí se na celkovém pohybu 9 %. V tomto případě jsou objekty individuální rekreace většinou umístěny těsně za hranicí vlastního okresu. Nejmenší zastoupení v tomto grafu má pohyb za rekreací v okresech mimo kraj, tedy vlastně mezi kraji navzájem. Takto se pohybuje pouze 5 % obyvatel. Celkově se dojíždka se snižuje s rostoucí vzdáleností mezi místem výskytu objektu a místem trvalého bydliště. (Procházka, 2001)

4.2 Informační zdroje o rozložení objektů individuální rekreace

V literatuře se setkáme s mnoha způsoby vymezení pojmů rekreační objekt či objekt individuální rekreace. Těmito překlady se zabýval polský autor Kowalczyk (1994). Českému pojmenování rekreační objekt se nejvíce blíží německé „Freizeitwohnsitz“ a polské „dom wypoczynkowy“. V české literatuře se nejvíce používá definice od slovenského autora Mariota (1976) „Objekty individuální rekreace jsou specifickým druhem ubytovacích zařízení sloužících k rekreačním účelům. Je pro ně charakteristická poměrně nízká ubytovací kapacita s omezeným okruhem uživatelů, jejich různorodost, častá vysoká koncentrace na malém území.“ Rekreační objekty je možné sledovat z různých pohledů.

Základní údaj, se kterým pracujeme je počet rekreačních objektů. K tomu nám slouží dva zdroje Český statistický úřad a Český úřad zeměměřický a katastrální.

4.2.1 Český statistický úřad

Základní dokument, který nám poskytuje údaje o počtu rekreačních objektů, se nazývá Statistický lexikon obcí České republiky.

Při sčítání 1991 byly sestaveny dvě skupiny nemovitostí, do první patřily domy a do druhého objekty individuální rekreace. Podle těchto seznamů mohla být následně provedena kontrola správnosti zařazení objektů do správné skupiny, vyloučení duplicity a v případě sporu správně zařadit objekt do skupiny. Při předchozích sčítáních a také při průzkumech na začátku roku 1991 byly zjištěny různé popisy rekreačních objektů. Drtivá většina měla evidenční čísla, ale byly objeveny i rekreační objekty s popisnými čísly, proto byla nutnost vytvořit dva rozdílné seznamy, aby se předešlo nesrovnalostem. Zavedením dvou seznamů se docílilo spolehlivých výsledků.

Při sčítání byly zjištěny vedle objektů individuální rekreace i počty neobydlených domů a bytů sloužící k rekreaci (nevyčleněné chalupy). Tyto neobydlené domy a byty byly zahrnuty při sčítání mezi objekty individuální rekreace.

Mezi objekty individuální rekreace patří chaty, rekreační domky, objekty soužící k trvalému bydlení, kde se provedla změna užívání a následně se vyčlenili s bytového fondu, chalupy nevyčleněné z bytového fondu. Celkový počet staveb užívaných k individuální rekreaci je tedy součet objektů individuální rekreace a nebydlených domů užívaných k rekreaci, souhrnný název pro tyto všechny stavby zní rekreační objekty.

Při sčítání bylo provedeno terénní šetření, které ověřilo všechny informace.

4.2.2 Český zeměměřický a katastrální úřad

Hlavní zdrojem informací z Českého úřadu zeměměřického a katastrálního je Katastr nemovitostí, který se člení:

„Objekt k bydlení“

- kód 400 – budova pro bydlení s číslem popisným (bytový dům)
- kód 401 – budova pro bydlení s číslem evidenčním (nouzová stavba)
  - budova pro individuální rekreaci s číslem evidenčním (chata)
- kód 402 – garáže (i označené číslem evidenčním)

„Rekreační objekt“

- kód 420 – objekt pro individuální rekreaci s číslem popisným (chalupa)

Informace, které nám může katastr poskytnout, se řídí zákonem č. 89/1996 Sb. § 22.

Právní subjekt, který má zájem o nějaké informace z katastru nemovitosti, tak musí uzavřít smlouvu s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním. Ten se rozhodne, jestli data poskytne. Katastrální úřady mají sídlo v okresních městech, kde můžeme získat informace, které jsou pravidelně aktualizovány. Pokud bychom potřebovali informace z celé České republiky, tak musíme se obrátit na Středisko centrálních databází při Českém úřadu zeměměřickém a katastrálním. Centrální databáze je aktualizována pomocí jednotlivých lokálních databází.

Rekreační objekty u Českého úřadu zeměměřického a katastrálního jsou vyčleněny z bytového fondu.

4.2.3 Kombinace dat obou zdrojů

Statistický lexikon Českého statistického úřadu bere jako nejmenší jednotku *základní sídelní jednotku*, Katastr nemovitostí bere jako nejmenší jednotku *katastrální území*, které bývá tvořeno několika základními sídelními jednotkami. Jestliže používáme jako podklad data ze statistického lexikonu i katastru nemovitostí, tak musíme počítat se všemi základními sídelními jednotkami, které spadají do daného katastrálního území. (Fialová, 2001)

4.3 Průběh sčítání lidu, domů a bytů v letech 1961 – 1991 ve vztahu k druhému bydlení

Milan Kučera se zúčastnil sčítání lidu, domů a bytů v letech 1961 – 1991 s tím, že v letech 1970 – 1991 nesl odpovědnost za sčítání. Při těchto sčítáních poznal nedostatečnost informací o individuální rekreaci, ze které se podařilo vymanit až při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991. Původně se do sčítání lidu, domů a bytů zahrnovaly všechny domy, jelikož všechny sloužily k bydlení a měly popisné číslo. V pozdějším sčítání a dnes se zapisují do sčítacího obvodu všechny budovy s popisným číslem, ale při zpracování dat se potom využívají pouze domy obydlené nebo neobydlené, které dříve sloužily k bydlení

V 70. a 80. letech se v naší zemi rozvinula výstavba chat a rekreačních domků, které se značili evidenčními čísly. Po vyhodnocení sčítání z roku 1980 bylo zjištěno, že struktura osídlení se v některých místech velmi výrazně změnila. Změnu provedlo zvýšení počtu chalup a také výstavba velkého počtu chat a rekreačních domků, např. kolem řek, potoků, rybníků nebo na okraji lesních komplexů.

Snaha o rozšíření sčítání i na objekty individuální rekreace byla na ministerstvu vnitra zamítnuta. Po zamítnutí byla myšlenka, že by se tohle sčítání dalo provést s pomocí ministerstva národní obrany. (Kučera, 2001) Na ministerstvo národní obrany byl podán návrh na soupis objektů individuální rekreace pro případ ohrožení a tedy nutného přesunu obyvatel. Ministerstvo národní obrany souhlasilo. (Pospíchalová, 2013) Národním výborům byla uložena povinnost sestavit seznamy objektů pro individuální rekreaci, které byly značeny jako rekreační chata, rekreační domek, vyčleněná chalupa. V případě neobydlených domů, které byly využívány pro rekreaci a nebyly vyčleněny z bytového fondu, se jen těžko dal zjistit vlastník. Při sčítání se musí vždy postupovat, tak aby se dosáhlo úplnosti z právního hlediska. (Kučera, 2001)

V příspěvku od Kučera (1992) bylo přesně stanoveno vyplnění sčítacího obvodu a seznamu objektů individuální rekreace. Sčítací obvod obsahoval i neobydlené domy a chalupy, které nebyly vyčleněny z bytového fondu a využívaly se k rekreaci. Tyto dva typy obydlí nebyly řazeny mezi objekty individuální rekreace. Seznam objektů individuální rekreace obsahoval rekreační chaty a chalupy vyčleněné z bytového fondu. Tyto objekty disponovaly evidenčními nebo popisnými čísly, ale mohly být i bez čísla. Při sčítání v roce 1991 byly dva seznamy, Popis sčítacího obvodu a Seznam objektů pro individuální rekreaci. (Pospíchalová, 2013)

5 Druhé bydlení na Prostějovsku

5.1 Základní informace o okrese Prostějov

Okres Prostějov leží v Olomouckém kraji a sousedí s okresy Olomouc, Přerov, Kroměříž, Vyškov, Svitavy a Blansko. Jeho rozloha činí 770 km². (Kvapil, 1995)

Obr. 4: Poloha okresu Prostějov na mapě České republiky (zdroj: vlastní zpracování)

Okres je tvořen 97 obcemi, z toho má 5 obcí statut města (Prostějov, Kostelec na Hané, Plumlov, Němčice nad Hanou, Konice) a 6 městys (Brodek u Prostějova, Drahaný, Kralice na Hané, Nezamyslice, Protivanov a Tištin).² Okresní město Prostějov má 44 094 obyvatel a celkově v celém okrese k 1. 1. 2015 žije 109 037 obyvatel.³

Povrch Prostějovska je tvořen Drahanskou vrchovinou a nížinatou oblastí Hané. Nejvyšší bod nacházející se u Protivanova má název Skalky s výškou 734 m, naopak nejnižší bod najdeme u obec Ivaň s výškou 198 m. n. m. (Kvapil, 1995)

Vodstvo je zastoupeno na tomto území řekou Valová, která je tvořena soutokem řek Hloučela a Romže. Délka řeky Valová od pramene k ústí do Moravy u Kojetína činí 53 km. Nejvýznamnější vodní dílo na tomto území leží na řece Hloučela a má název Plumlovská přehrada. Kromě přehrady najdeme na Prostějovsku rybníky, nejznámější Podhradský rybník v Plumlově. (Kvapil, 1995)

Na území okresu Prostějov se nachází 3 národní přírodní památky, 31 přírodních památek a 14 přírodních rezervací, celkem tedy 48 zvláště chráněných území. (Kvapil, 1995)

Nejlepší podmínky pro výskyt objektů individuální rekreace se na Prostějovsku nachází v údolí říčky Romže a Hloučely, a také v okolí Plumlovské přehrady. (Kvapil, 1995)

5.2 Vývoj druhého bydlení na Prostějovsku

Na zrodu druhého bydlení na Prostějovsku stál tramping. Prostějov patřil k prvním místům na Moravě, kde trampové zakládali osady. (Ptáček, 2004)

První zmínky o trampingu na Prostějovsku jsou z roku 1925 z oblasti Hloučeli, kde sídlila skupina pod vedením Bambuse Josefa Snášela a nazývali se OSADA STÍNŮ. O tři roky později se objevila další skupina nazývajících se MODRÁ PĚTKA. Ve stejném roce jako Modrá pětka se objevila další družina, nazývajících se BAREVNÍ PANÁCI. Tyto dvě skupiny trampů navštěvovali nedalekou obec Myslejovice. V následujícím období došlo ke spojení těchto dvou skupin trampů a společně založili OSADU NEVÍŇÁTEK, které měla tábořiště s názvem U KOSTRY. Takto osada fungovala do roku 1934, kdy společnými silami postavili srubovou chatu pod kopcem Stříbrná a změnili svůj název na OSADA STRÍBRNÉ ÚDOLÍ. Roku 1936 byla nedaleko jejich chaty postavena střelnice, došlo k prodeji chaty a rozpuštění osady. Téměř okamžitě vznikla nová osada, která měla stejný název jako ta předchozí. Na podzim roku 1937 začali se stavbou velkého srubu o velikosti 8x6 metrů. Stavba probíhala na slunné stráni, podle toho vznikl nový název osady SLUNNÝ VRCH. (Hurikán, 1990)

Prvními oblastmi výskytu objektů individuální rekreace na Prostějovsku byly Mostkovice, kde byly objekty soustředěny okolo Plumlovské přehrady a jejího blízkého okolí. Do roku 1945 zde stálo 13 objektů individuální rekreace. Další oblastí, kde se začaly objevovat objekty individuální rekreace, byla oblast Ptení, která je vzdálena asi 20 km od města Prostějova. Zde stálo v roce 1945 32 objektů individuální rekreace. Počty objektů individuální rekreace byly zjištěny sčítáním v roce 1971.

V období let 1945 až 1971 počet objektů individuální rekreace vzrostl. Nejprve rostl pomalu, ale od poloviny 60. let byl nárůst výrazný. Pro Prostějovany se nejoblíbenější destinací staly Mostkovice, kde podle sčítání z roku 1971 bylo 328 objektů individuální rekreace. Další oblastí bylo Ptení, kde bylo 194 objektů. Celkový počet objektů v okrese Prostějov vzrostl v tomto období z 214 objektů v roce 1945 na 1660 objektů v roce 1971. (Ptáček, 2004)

V 70. a 80. letech se druhé bydlení masivně rozšiřuje po celé naší zemi a Prostějovsko není výjimkou. Lidé si pořizují objekty individuální rekreace, aby zde mohli trávit svůj volný čas. Podle sčítání z roku 1991 v tomto období přibýlo na Prostějovsku 1 126 objektů individuální rekreace a celkový počet tedy činil 2 786 objektů individuální rekreace. Nejvýznamnější oblastí výskytu objektů individuální rekreace jsou na Prostějovsku Mostkovice, kde se nachází 499 objektů individuální rekreace. (Ptáček, 2004)

Podle sčítání z roku 1991 se na území okresu Prostějov nachází 2 786 objektů individuální rekreace a oproti roku 1971, kdy zde bylo 1 660 objektů individuální rekreace,

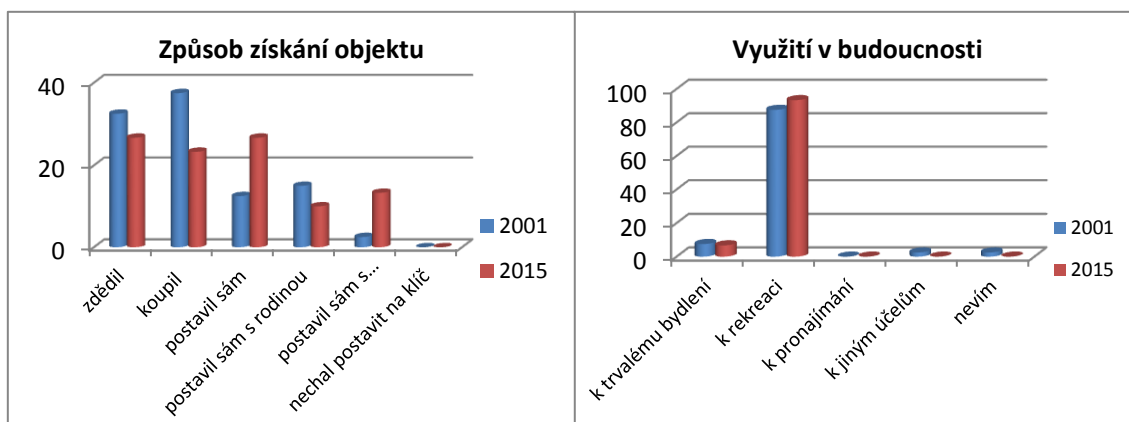
počet narostl o 1 127 objektů individuální rekreace. V dalším průběhu 90. let dochází i v tomto regionu ke stagnaci a následnému opětovnému růstu zájmu o druhé bydlení. Hlavními oblastmi výskytu objektů druhého bydlení na Prostějovsku zůstávají Mostkovice. Tato oblast se rozrůstala až do dnešní podoby, kdy již další rozšiřování je velmi problematické. Fenomén prolínání prvního a druhého bydlení zasáhl i Prostějovsko a projevil se především v oblasti Mostkovice. (Ptáček, 2004)

5.3 Rekreční oblast Ptení

Obec Ptení leží asi 20 kilometrů od okresního města Prostějov. Obec má 1 077 obyvatel (1. 1. 2015).³ Katastr obce má rozlohu 1 852 ha a spadají do něj okolní obce Ptenský Dvorek a Holubice. V obci má svoji pobočku Česká pošta. Kromě zastávky autobusové dopravy se nachází v obci i železniční zastávka, prochází tudy trať z Prostějova do Dzbelu. V obci působí dobrovolní hasiči. Děti zde mají k dispozici dětské hřiště a navštěvují mateřskou školu a následně nastupují na základní školu, která má 9 tříd. Svoji ordinaci zde má i lékař pro dospělé.⁴

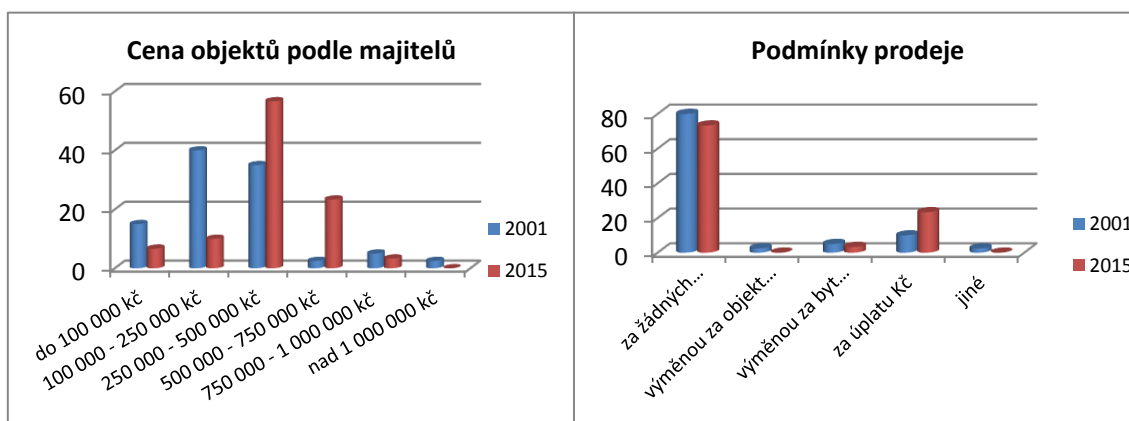
Podle sčítání z roku 1971 se nacházelo v té době na katastru obce Ptení 194 objektů individuální rekreace. Celková zastavěná plocha činila 8 132 m² a nejvíce objektů bylo postaveno ze dřeva (viz. obr. 29) a většinou byly jednopodlažní (viz. obr. 27), jen malé procento mělo podkroví nebo další patro. Nejvíce majitelů pobývalo na svých objektech individuální rekreace o víkendech a v období od dubna do října. Sčítání, které proběhlo roku 1991, ukázalo nárůst počtu objektů individuální rekreace na 288. Z toho bylo 57 chalup, které nebyly vyčleněny z bytového fondu a 1 chalupa, která byla vyčleněna z bytového fondu.

V letech 2001 a 2015 proběhl výzkum v lokalitách Paseky a Dvorský Žleb. Tenhle výzkum se realizoval formou dotazníkového šetření. V roce 2015 byl výzkum rozšířen o rozhovor se starostou obce a navštívení příslušného stavebního úřadu.

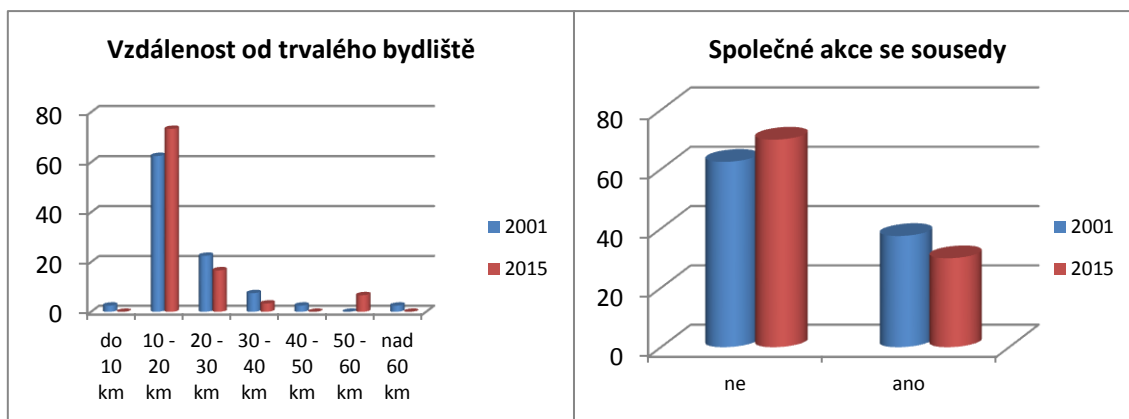
Obr. 5: Způsob získání a využití objektu v budoucnosti (zdroj: vlastní zpracování)

Ve způsobu získání objektu došlo ke změně, kdy poklesl počet objektů, které byly koupeny. Naopak vzrostl počet objektů, které si majitelé postavili sami. Tento nárůst je velmi dobře patrný z grafu vlevo. V otázce využití v budoucnosti není žádný posun, lidé chtějí svoje objekty využívat především k rekreaci. Výsledky z roku 2001 a 2015 jsou téměř totožné v této otázce.

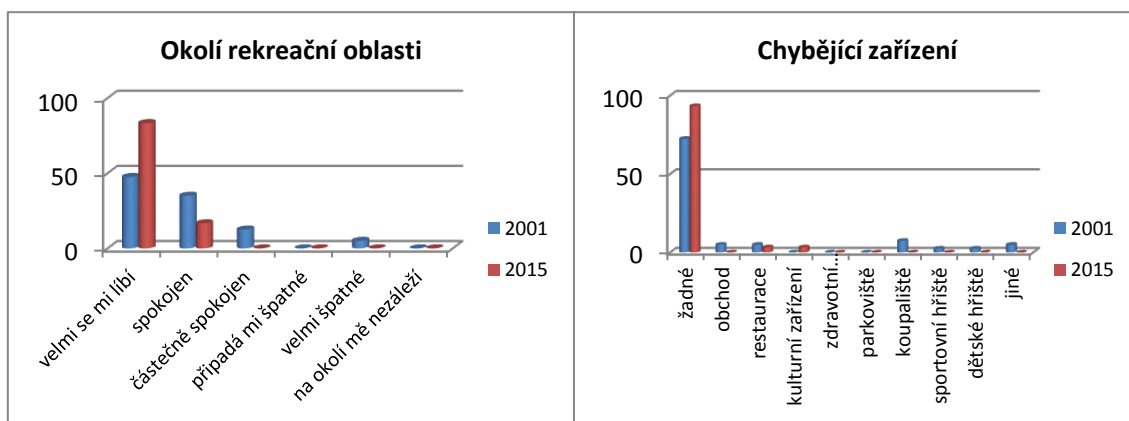
Obr. 6: Cena objektů podle majitele a podmínky prodeje (zdroj: vlastní zpracování)

Velká změna nastala v ceně objektů podle majitelů. Došlo k poklesu objektů v hodnotě do 250 000 Kč a velký nárůst přišel v hodnotě 250 000 – 750 000 Kč. Tato změna souvisí pravděpodobně s celkovým zdražováním všeho kolem nás. Graf vpravo nám ukazuje, že většina lidí by svůj objekt neprodala nebo nevyměnila, ale je tu vidět určitý nárůst lidí, kteří by ho možná prodali.

Obr. 7: Vzdálenost od trvalého bydliště a společné akce se sousedy (zdroj: vlastní zpracování)

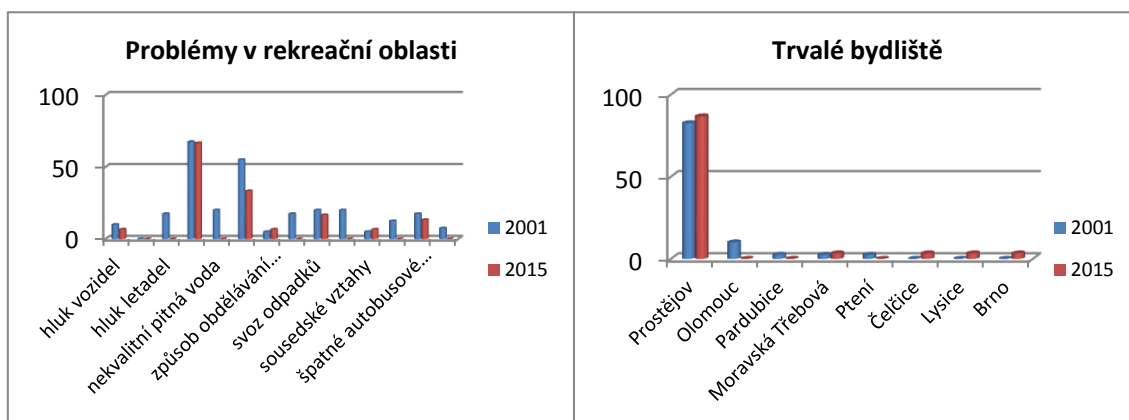
Graf vzdálenosti od trvalého bydliště se příliš nezměnil. Většina lidí žije ve vzdálenosti do 20 km, zde je mírný nárůst. Pokles je zaznamenán ve vzdálenosti 20 – 30 km. Tento ukazatel není úplně vypovídající, jelikož výzkum nebyl prováděn se stejnými lidmi v obou letech. Společné akce se sousedy pořádá méně lidí než před 15 lety. To bude výsledek celkové nedůvěry mezi lidmi.

Obr. 8: Okolí rekreační oblasti a chybějící zařízení (zdroj: vlastní zpracování)

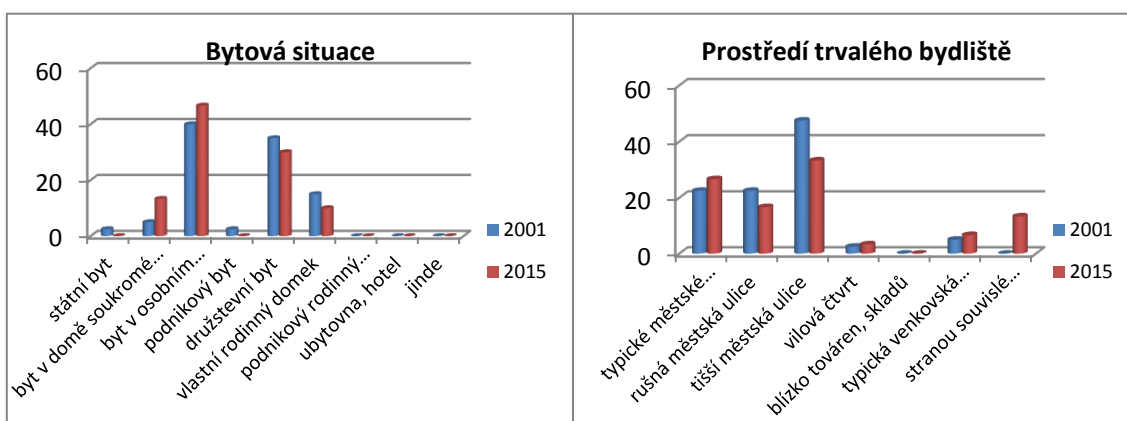
Okolí rekreační oblasti (viz. obr. 30) se zlepšilo, jelikož stoupl počet lidí, kterým se velmi líbí. Úplně vymizely názory „velmi špatně“ a „částečně spokojen“. V rekreační oblasti lidem nechybí žádné zařízení. Oproti výzkumu před 15 lety dokonce stoupl počet lidí, kterým zde nic nechybí. Starosta obce s tímto souhlasí a podle něj, lidé jezdí na chaty a chalupy především odpočívat a užívat si ticha.

Obr. 9: Problémy v rekreační oblasti a místo trvalého bydliště rekreaantů (zdroj: vlastní zpracování)

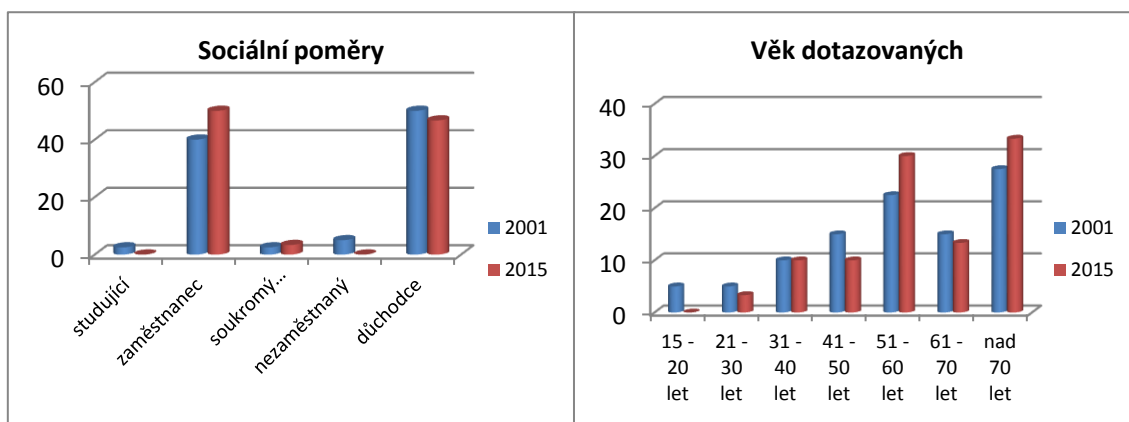
V této oblasti v průběhu doby od roku 2001 do dneška ubylo problémů. Zcela úplně lidem přestala vadit nekvalitní pitná voda a zásobování prodejnou. Vodu má každý sám, většinou ve formě studny. Výrazně méně lidem vadí i stav okolních lesů, i když podle některých se zde vyskytují divočáci, takže není zcela bezpečné chodit do lesa. Velkým problémem zůstávají špatné příjezdové cesty. Tyto cesty jsou v majetku obce a podle slov starosty, obec se je snaží v rámci možnosti udržovat. Jak sám starosta uvedl: „Někteří si myslí, že tam uděláme asfaltový silnice, což určitě neuděláme“. Při procházení si myslím, že cesty jsou vcelku dobré, jen v některých místech musí lidé dávat pozor, aby si nepoškodili své vozy. Nejvíce majitelů objektů žije v Prostějově, zbylá města se objevují jen výjimečně.

Obr. 10: Bytová situace a prostředí trvalého bydliště (zdroj: vlastní zpracování)

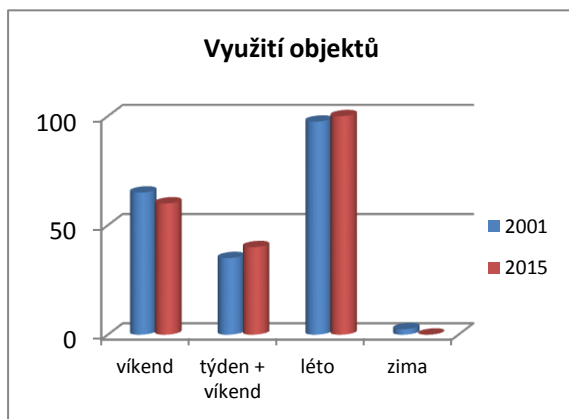
Nejvíce lidí žije v bytech v osobním vlastnictví, kde nastal za zkoumané období nárůst. Další kategorie s nárůstem jsou byty v domě soukromého majitele. Mírný pokles se stal u družstevních bytů a vlastních rodinných domků. Lidé žijící v bytech nemají zahradu a přírodu kolem sebe, tak proto vlastní chaty. V prostředí trvalého bydliště nastal úbytek u tišší městské

ulice a výrazný nárůst u možnosti stranou souvislé městské nebo venkovské zástavby. Lidé chtějí žít v klidnějších oblastech.

Obr. 11: Sociální poměry a věk dotazovaných (zdroj: vlastní zpracování)

Při obou výzkumech nejčastěji byli osloveni důchodci nebo zaměstnaní lidé. Zaměstnaní lidé jezdí odpočívat na chaty a chalupy po náročném týdnu v práci a důchodci tady zase mají klid a čerstvý vzduch. Věk dotazovaných ukazuje stárnutí populace, které je globální záležitostí. Nejvíce se navýšil počet lidí v kategoriích 51-60 let a nad 70 let.

Obr. 12: Období trávení času v objektech individuální rekreace (zdroj: vlastní zpracování)

Využívání objektů se změnilo jen mírně. Klesl počet lidí, kteří zde jsou jen o víkendech. Naopak vzrostl počet lidí, kteří zde jsou přes týden i víkend. Naprostá většina lidí, zde tráví čas pouze přes letní sezonu. Zde bude velkou roli hrát špatný přístup k objektům v případě napadnutí sněhu.

Pohled starosty, jako zástupce obce, na rekreační oblasti je velmi kladný. Obec nevnímá žádné negativní věci. Vztah rekreačních oblastí a místních lidí vidí jako velmi dobrý a nevznikají

konflikty. Na území obce se nachází pionýrské rekreační středisko a zde jsou občasně stížnosti na hluk. Odvoz odpadu zde neprobíhá, takže lidé si musí odpad odvézt sami, na druhou stranu obec od nich nevybírá poplatky za odpad. V budoucnu bude snaha zřídit sběrný dvůr a rozmístit sběrné kontejnery do oblastí. To způsobí vybírání poplatků za odvoz odpadu, což bude některým lidem vadit. Rekreatanti si nejvíce stěžují na příjezdové komunikace. Komunikace spadají pod obec a ta je v rámci možností udržuje, jedná se o polní cesty většinou. V oblasti Dvorského Žlebu si myslím, že komunikace je ve výborném stavu a na Pasekách je to horší, ale s opatrností se projede. Podle slov starosty někteří lidé si myslí, že jim tam povedou asfaltové cesty, což není možné. Mezi majiteli objektů druhého bydlení je zájem o zapsání trvalého bydliště právě na chatě či chalupě, alespoň to starosta tvrdí. V roce 2015 zde má trvalé bydliště nahlášeno 12 osob. Obec má nový územní plán, ve kterém je mnoho možností na rozšíření rekreačních oblastí a samotná obec není proti. V oblastech je zavedena elektrická energie. Většina chat má svoji studnu, ze které berou pitnou vodu.

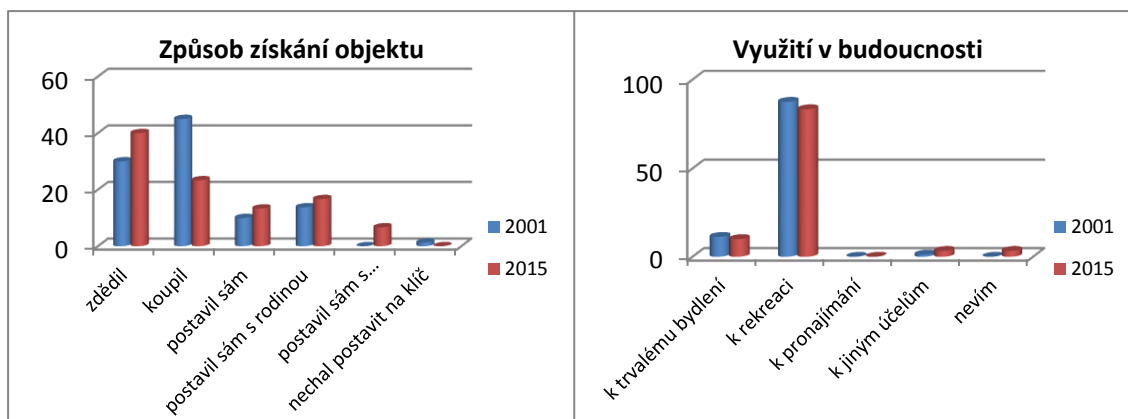
Povídání s panem starostou Jiřím Portešem bylo velmi příjemné a bez problémů poskytl všechny informace.

5.4 Rekreační oblast Mostkovice

Obec Mostkovice se nachází přibližně 4 kilometry od okresního města Prostějov. Město má 1 554 obyvatel (k 1. 1. 2015)³ a zabírá rozlohu 834 ha. Z technické vybavenosti nalezneme v obci poštu, kanalizaci, čistírnu odpadních vod. Působí zde sbor dobrovolných hasičů. Dále se v obci nachází mateřská škola a základní škola, která má pouze 5 tříd. V obci nalezneme dvě ordinace praktického lékaře pro dospělé a jednu ordinaci praktického lékaře stomatologa.⁵

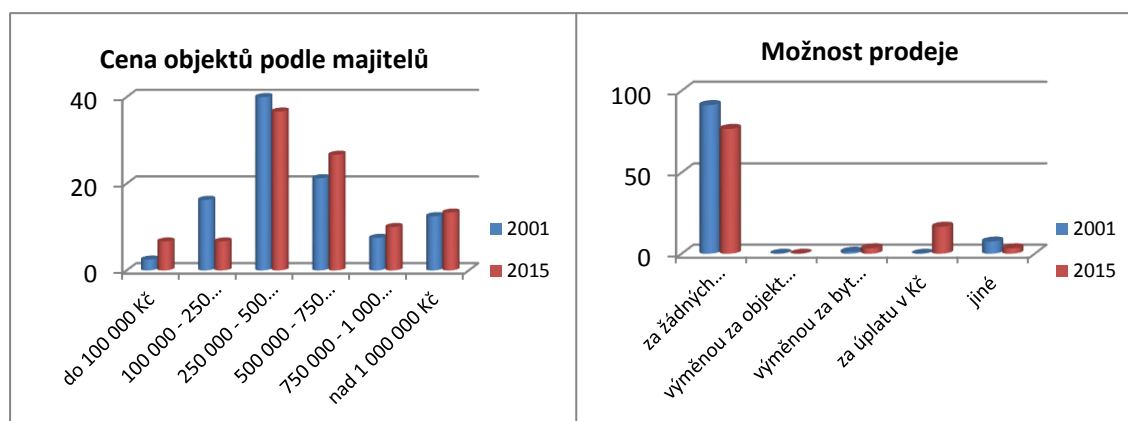
Sčítání roku 1971 ukázalo, že se v obci Mostkovice nacházelo 328 objektů individuální rekreace a zastavěná plocha činila 14 790 m². Výstavba v oblasti byla pozvolná, až od roku 1956 zde začaly přibývat objekty individuální rekreace výraznějším tempem. V roce 1956 zde stálo 68 objektů a v roce 1965 jich bylo 188. Většinou se jedná o přízemní chaty (viz. obr. 26), které jsou nejčastěji postaveny z prefabrikátu. Dále jsou nejčastěji dřevěné nebo kombinace dřevěné a zděné (viz. obr. 25). Rekreatanty zde najdeme pouze v letní sezóně a nejvíce o víkendech. Sčítání roku 1991 ukázalo, že počet objektů individuální rekreace se zvýšil na 499, z toho 34 chalup, které nebyly vyčleněny z bytového fondu.

V letech 2001 a 2015 probíhal v rekreační oblasti Mostkovice výzkum objektů individuální rekreace. Výzkum byl v obou případech prováděn formou dotazníkového šetření. V roce 2015 byl výzkum rozšířen o rozhovor se starostou a návštěvu stavebního úřadu.

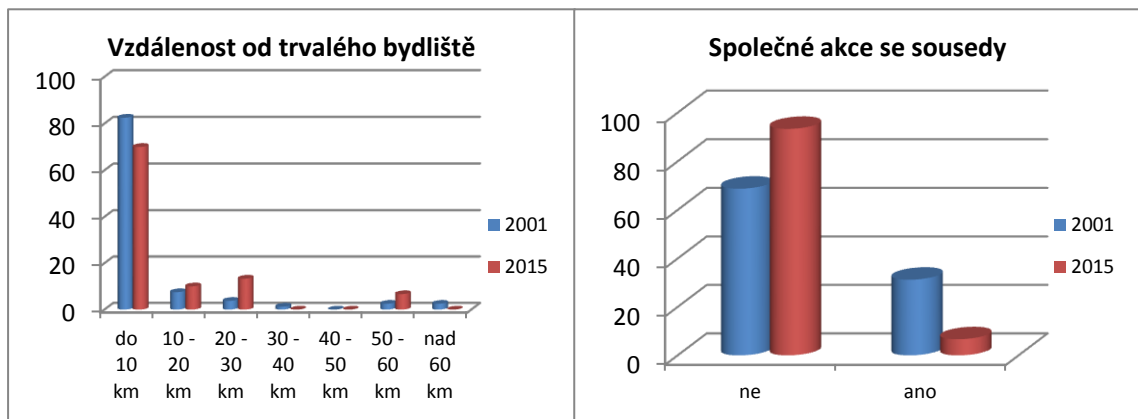
Obr. 13: Způsob získání a využití objektu v budoucnosti (zdroj: vlastní zpracování)

V této oblasti došlo ke zvýšení ve všech kategoriích kromě koupení objektu. Nejvyššího nárůstu dosáhl počet zděděných objektů a velký pokles koupených objektů. Není tu takový nárůst u objektů, které si majitelé postavili sami. V otázce využití v budoucnosti s převahou stále vede využívání k rekreaci. Využití v budoucnosti je velmi zajímavý výsledek, jelikož podle starosty je velký zájem o změnu z druhého bydlení na trvalé bydlení, ale dotazníky to nepotvrdili.

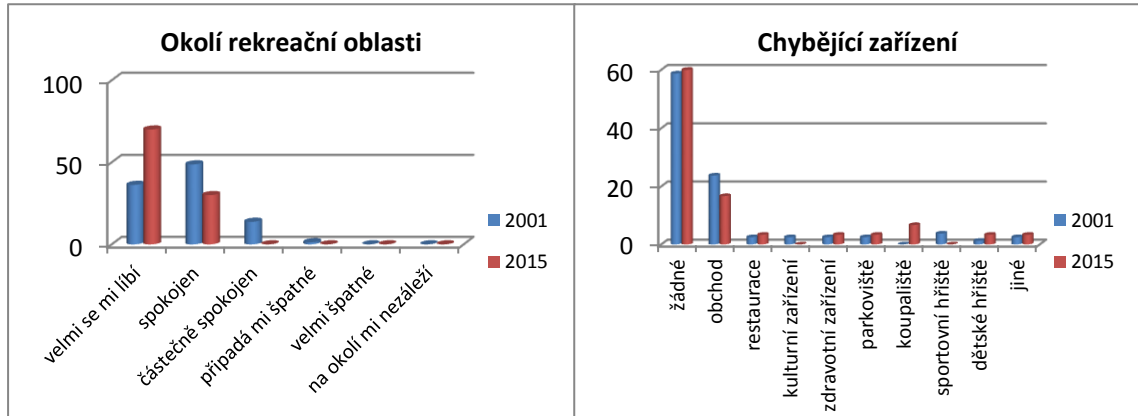
Obr. 14: Cena objektů podle majitele a podmínky prodeje (zdroj: vlastní zpracování)

V otázce, jakou cenu má jejich objekt, došlo během uplynulých 15 let ke změně. Lidé si cení svoje objekty více než dříve. Nárůst je viditelný především v kategorii 500 000 Kč – 750 000 Kč. To souvisí s vývojem společnosti a celkovému zdražení. Možnost, že by svůj objekt prodali, připouští více lidí, než tomu bylo před 15 lety, ale přesto nejvíce lidí by se svého objektu nezbavilo za žádných podmínek.

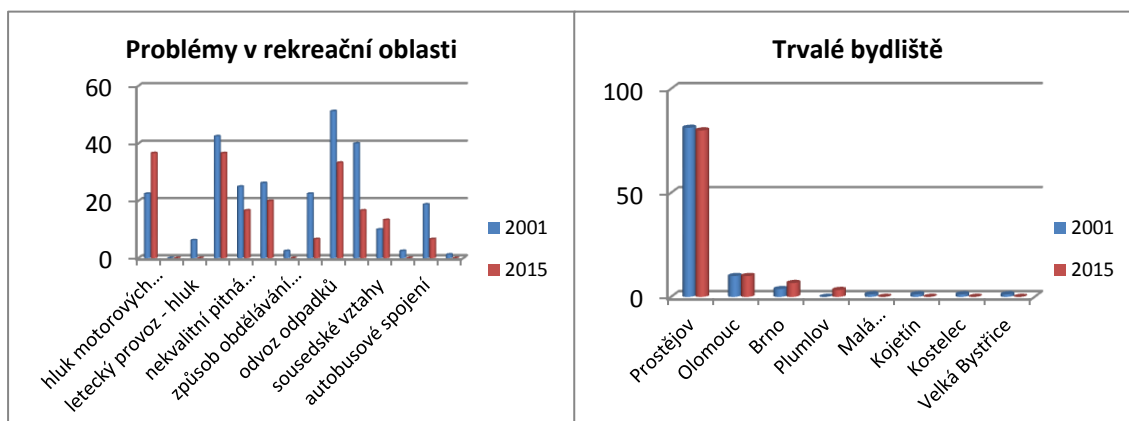
Obr. 15: Vzdálenost od trvalého bydliště a společné akce se sousedy (zdroj: vlastní zpracování)

V otázce vzdálenosti od trvalého bydliště se ukázal mírný pokles ve vzdálenosti do 10 km, ale i přesto tato možnost byla nejčastější. Potvrzuje to výsledek otázky níže, že objekty zde vlastní mnoho lidí z Prostějova. Výrazný pokles můžeme vidět v otázce společných akcí mezi chataři. Lidé před 15 lety mnohem více pořádali společných akcí než nyní. Když se nějaké akce pořádají, tak jde většinou o grilování nebo nějakou výpomoc.

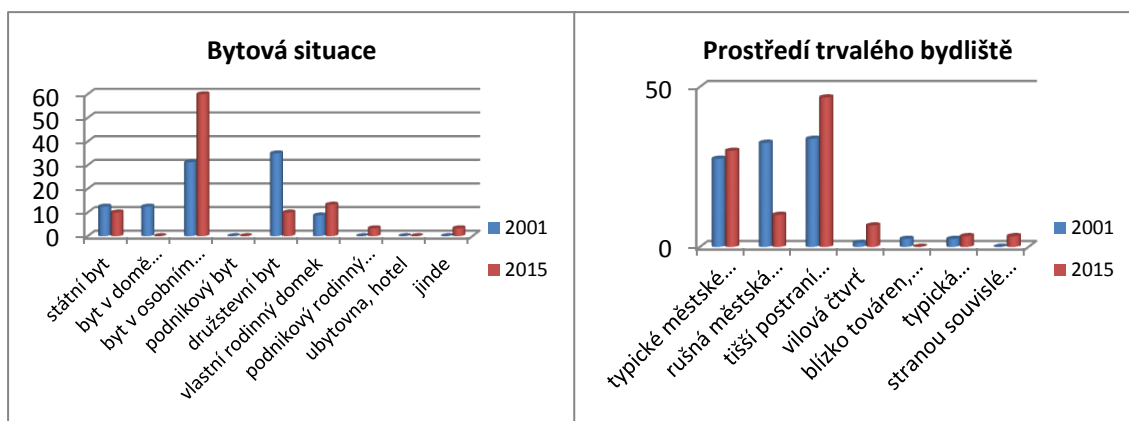
Obr. 16: Okolí rekreační oblasti a chybějící zařízení (zdroj: vlastní zpracování)

I v této oblasti došlo ke zlepšení vnímání rekreatantů okolního prostředí. Posun jsme nezaznamenali v otázce chybějících zařízení. Zcela jasnou odpovědí se stala „žádné“. Na druhém místě se umístil obchod, který se nachází v obci, ale většina lidí nakupuje v Prostějově. Několika lidem chybí koupaliště, jelikož přehrada bývá ke koupání bohužel jen část roku, potom je koupání zakázáno nebo na vlastní nebezpečí.

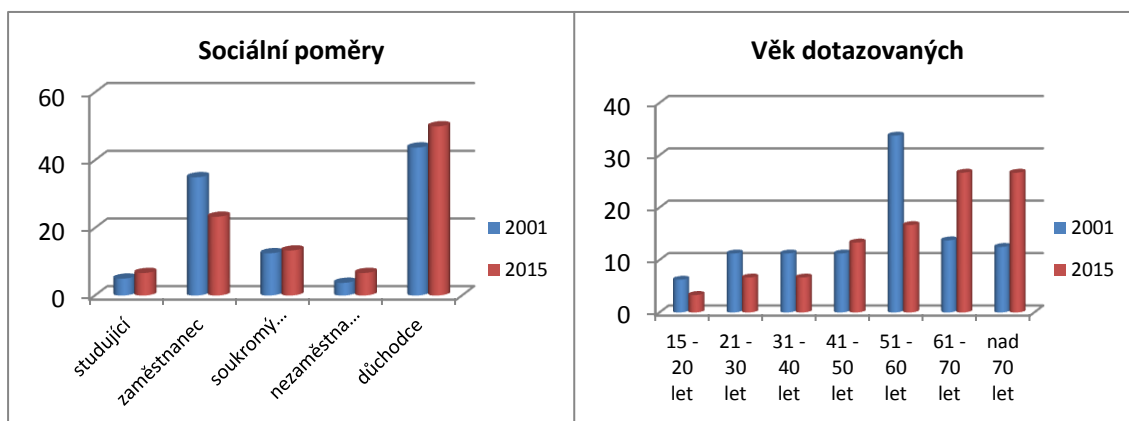
Obr. 17: Problémy v rekreační oblasti a místo trvalého bydliště rekreaantů (zdroj: vlastní zpracování)

V problémech v této oblasti nastal výrazný posun. Pokles zaznamenal odvoz odpadků a přelidněnost. Velký nárůst zaznamenal hluk motorových vozidel a vysoké hodnoty si drží příjezdové cesty. Problém s odpady je složitější, jelikož chataři nerespektují pravidla a obec na tohle velmi doplácí a neví si rady. V oblasti jsou kontejnery, které jsou jednou týdně vyváženy, ale i přesto jsou přeplněné a odpad se válí všude kolem nich. Další problém cesty, podle starostu cesty jsou dobré, příjezdová cesta má asfaltový povrch a mezi chatami už se jedná o nezpevněné cesty. Nejvíce objektů zde vlastní obyvatelé Prostějova.

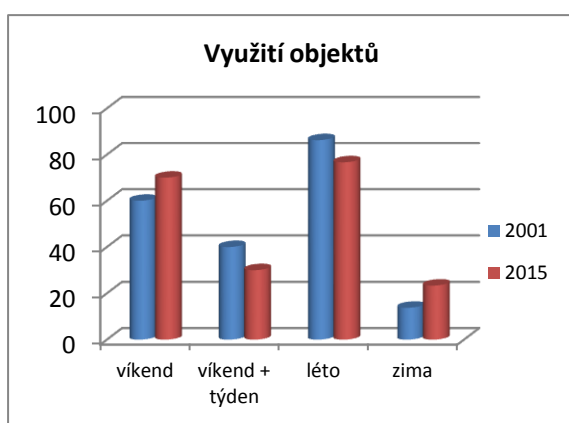
Obr. 18: Bytová situace a prostředí trvalého bydliště (zdroj: vlastní zpracování)

Od roku 2001 do dneška ubylo lidí, co bydlí v družstevních bytech a přibýlo velmi výrazně lidí, kteří mají byt v osobním vlastnictví. Toto se stalo trendem posledních let. Prostředí okolo trvalého bydliště většina lidí charakterizuje jako tišší městskou ulici, zde je nárůst oproti roku 2001. Velký pokles nastal u rušné městské ulice.

Obr. 19: Sociální poměry a věk dotazovaných (zdroj: vlastní zpracování)

V této oblasti bylo nejvíce osloveno lidí v důchodovém věku. Graf vpravo nám potvrzuje jen velký problém současnosti, stárnutí populace. Zde je patrný nárůst počtu lidí ve věku nad 61 let a výrazný úbytek v kategorii 51 – 60 let. Toto může být způsobeno tím, že respondenti za těch 15 let se posunuli svým věkem do vyšší kategorie.

Obr. 20: Období trávení času v objektech individuální rekreace (zdroj: vlastní zpracování)

Lidé využívají svoje objekty více o víkendu jen, než přes týden. Více lidí zde tráví i zimní měsíce. Při pohledu na graf sami vidíte, že žádná radikální změna nenastala.

Starosta obce shledává jako pozitivní věc camp, který loni po několika letech byl zaplněn lidmi - to má souvislost s napuštěním Plumlovské přehrady. Velký problém a zároveň velké negativum jsou neustálé spory s chataři o odvoz odpadu. Chataři jsou velmi neukáznění a nepomáhají ani neustálé upomínky ze strany obce. Odpad je z rekreační oblasti odvážen jednou za týden, ale popelnice jsou neustále plné, jelikož lidé do nich dávají všechno možné, např. suť, eternity a různý další odpad, který do komunálního odpadu nepatří. Tady vzniká problém, že obec musí doplácet za odvoz, jelikož si firma, odvázející tento odpad, účtuje vyšší

ceny. Obec chatařům nabízí možnost domluvy, že pokud mají na chatě větší množství zahradního odpadu, tak po domluvě je možné tento odpad odvézt do sběrného dvora umístěného vedle obecního úřadu v Mostkovicích, ale pro většinu chatařů je pohodlnější to vyhodit do komunálního odpadu.

Mezi chataři v této rekreační oblasti neexistuje žádná spolková činnost. Chataři a starousedlíci si žijí každý svůj život odděleně a nespolupracují spolu.

V oblasti se zájem o změnu chaty na trvalé bydlení (viz. obr. 28) výrazně navýšil a obec evidovala velké množství žádostí. Od roku 2003 do roku 2015 bylo evidováno na 157 žádostí o trvalé bydlení.

Zhruba 25 % lidí má v chatové oblasti trvalé bydliště (viz. obr. 21 a 22), zazněl i návrh, že by se chatová oblast měla stát součástí obce Mostkovice. To bylo zamítnuto, jelikož obec by tam musela natáhnout inženýrské sítě a na to nejsou finanční prostředky. Dnes je natažena pouze elektřina. Vodu si lidé dovážejí nebo mají vlastní studny. Zde vzniká další problém, že chataři si nevyvážejí žumpy a ty potom přetékají přes přepady k sousedům níže položeným a znečišťují studny.

V katastru obce Mostkovice bylo od roku 2000 do roku 2007, kdy platil starý stavební zákon, vydáno celkově 21 stavebních povolení a 32 objektů bylo zkolaudováno. Od roku 2007, kdy platí nový stavební zákon, do dnešní doby bylo vydáno 16 ohlášení (stavba do 150 m²) a 2 stavební povolení a celkově 12 souhlasů s užíváním stavby. Takové údaje jsem zjistil na stavebním úřadě v Prostějově.

Možnosti dalšího rozšíření chatové oblasti nejsou podle starosty možné. Poslední rozšíření rekreační oblasti proběhla v roce 2011 o plochu o rozloze 46 ha. Samotná obec nestojí o to, aby se chatová oblast ještě více rozšířila. V současnosti je v oblasti 500 objektů individuální rekreace.

Navštívil jsem pana starostu města Plumlova, abych se ho zeptal též na jeho názor na chatové oblasti. Jeho postoj je velmi negativní, přidělávají mu neustále starosti a zrovna mu na stole ležela nějaká petice právě od chatařů. Takže postoj Plumlova a Mostkovic je stejně negativní na rozdíl od Ptení.

Pan starosta Jaroslav Peška i pan starosta Adolf Sušeň byli velmi vstřícní a poskytli mi mnoho informací důležitých pro mou práci.

6 Diskuse

Na začátku práce jsem si položil tyto otázky, jaký vývoj mělo druhé bydlení na Prostějovsku, kde se nachází nejstarší oblasti výskytu na Prostějovsku, jaká změna nastala po roce 1989 v druhém bydlení na Prostějovsku. V průběhu výzkumu se vyskytly další otázky, jaké problémy jsou v chatových osadách, jaký postoj mají obce k chatovým osadám. Tyhle otázky se mi povedlo zodpovědět.

K naleznutí odpovědí bylo využito dotazníkové šetření, které probíhalo s majiteli jednotlivých objektů ve vybraných oblastech. Dále byly výsledky z dotazníků konfrontovány se starosty obcí, kteří mi řekli pohled obce na dané rekreační oblasti. Navštívil jsem také příslušné stavební úřady, kde jsem zjišťoval, jak velký je zájem o stavbu nebo větší úpravy chat a jaké trendy se projevují ve výstavbě nových objektů individuální rekreace.

Druhé bydlení ve zkoumaných rekreačních oblastech se vyvíjelo v každé zcela odlišně. V Mostkovicích se druhé bydlení za posledních 15 let velmi vyvinulo. Lidé mají velký zájem vlastnit v této oblasti chatu, takže v současné době už není prostor, kam by se mohla oblast dále rozšiřovat. Obec eviduje od roku 2003 na 157 žádostí o změnu na trvalé bydlení a část lidí zde má nahlášeno trvalé bydliště. Tento trend přeměny na trvalé bydlení má za následek, že lidé, kteří trvale žijí nebo chtějí žít v rekreační oblasti, tak vytvářejí tlak na to, aby se chatová oblast stala součástí intravilánu obce Mostkovice. Obec tohle odmítá, jelikož by to pro ni znamenalo velké investice, protože by tam musela natáhnout veškeré inženýrské sítě. Tenhle vývoj druhého bydlení znamená také různé problémy. Trend přeměny na trvalé bydlení se dá vysvětlit tím, že pro mnoho lidí je levnější, když si koupí chatu a tam trvalé žijí, než kdyby si měli stavět rodinný dům. Trvalé bydlení zde umožňuje i dobrá příjezdová komunikace do chatové oblasti a poloha oblasti, která leží asi 8 km do Prostějova, tohle považuji za důležité faktory. Za posledních 15 let v této oblasti bylo vydáno 23 stavebních povolení a 16 ohlášení. Za stejnou dobu bylo zde zkolaudováno 32 objektů a 12 souhlasů s užíváním stavby. Trend v této oblasti je stavba větších chat. V Ptení se druhé bydlení vyvíjelo jen minimálně za posledních 15 let. V místních chatových oblastech nejsou asfaltové příjezdové komunikace a vzdálenost do Prostějova činí kolem 20 km. Vlivem těchto faktorů zde neprobíhá přeměna druhého bydlení na první bydlení a lidé zdejší oblast využívají jen k rekreaci. Nevznikají zde takové problémy jako v Mostkovicích a starosta nemusí řešit spory s chataři. Obec má nový územní plán, kde jsou vyhrazeny oblasti, kam by se chatové oblasti mohli dále rozšířit v budoucnu a obec se tomu nebrání. Jediná věc, na kterou si chataři stěžují, jsou příjezdové komunikace, které spravuje obec. Porovnání těchto dvou rekreačních oblastí je celkem jednoduché. Mostkovice se velmi vyvíjí a dochází zde ke změně druhého bydlení na první

bydlení a s tím související zvýšení výskytu různých problémů. Naopak Ptení změnilo za zkoumanou dobu jen minimálně. Dalo by se říct, že tyto oblasti jsou protipóly.

Do budoucna by se dalo zaměřit mnohem více na již zmíněnou transformaci druhého bydlení na první bydlení, kde se vyskytuje mnoho otázek. V této práci jsou zpracovány dvě rekreační oblasti, i když původně bylo vybráno více lokalit, ale z časových důvodů se zůstalo u dvou. Bylo by zajímavé určitě zjistit, jak se vyvíjely jiné oblasti a porovnat to s dvěma, které jsou zpracovány v této práci. Jestli byl vývoj výrazný, jako tomu je v Mostkovicích nebo jen minimální jako v Ptení. Další metoda, která by se dala využít ke zkoumání vývoje, jsou letecké snímky a jejich porovnávání v jednotlivých letech.

7 Závěr

Touto prací se měl splnit určité cíle a zjistit vývoj a odhadnout perspektivu druhého bydlení na Prostějovsku. Ke zkoumání jsem použil dotazníkové šetření v daných oblastech a navštívil jsem jednotlivé obecní úřady a stavební úřady. Bylo vyplněno v každé oblasti 30 dotazníků.

Druhé bydlení se začalo objevovat na Prostějovsku již mezi 1. a 2. světovou válkou, kdy zde zakládali trampové své osady. Jméno první osady bylo OSADA STÍNŮ. Poté následovala stagnace rozvoje druhého bydlení vlivem 2. světové války a následný povalečný rozvoj, který gradoval v letech 70. a 80. V té době lidé nesměli cestovat do zahraničí a postavit si dům bylo velmi složité, tak si to všechno kompenzovali na objektech druhého bydlení. Rok 1989 a změna politického režimu měla za následek náhlý úpadek. V novém tisíciletí se druhé bydlení stalo opět populární. Nejstarší oblasti výskytu druhého bydlení v dnešním slova smyslu, jsou oblasti Mostkovice a Ptení. Především v Mostkovicích, které leží u Plumlovské přehrady, byl velký rozvoj, jak ukázaly výsledky sčítání v letech 1971 a 1991.

Výsledky dotazníkového šetření byly porovnány s rokem 2001. V některých oblastech došlo k určitému vývoji, ale v mnoha oblastech se to pořád drží na podobné úrovni. Výsledky byly konfrontovány se starosty obcí Mostkovice a Ptení. V Ptení vládne pohoda a klid a výsledky odpovídají tomu, co mi řekl místní pan starosta. Naopak v Mostkovicích jsou s rekreační oblastí jen problémy a obec už si neví rady, jak to s chataři řešit, jedná se hlavně o odvoz odpadu. Chataři nerespektují některá nařízení a obec na to doplácí, tak se snaží to nějak řešit, ale zatím bezvýsledně.

Novým trendem dnešní doby je změna druhého bydlení na první bydlení, zvláště v oblasti Mostkovic, kde je o to velký zájem. K tomuto kroku lidi vede, jednak ekonomická stránka, kdy chata vyjde levněji než rodinný dům. Někteří zase si spraví chatu na první bydlení, kdy pro ně rekonstrukce znamená investici naspořených peněz.

Budoucnost druhého bydlení na Prostějovsku bude pokračovat v podobném duchu jako do teď. Bude velký zájem o změnu na trvalé bydlení. Problémem zvláště v Mostkovicích bude nedostatek místa na další možné rozšíření, tento problém naopak nemají v Ptení, kde volná místa jsou. Transformace z druhého bydlení na první bydlení by stála za podrobnější výzkum, udělat více dotazníků a pobavit se s více lidmi o tom, co je k tomu vedlo.

8 Summary

The aim of this bachelor's thesis has been to assess the development and the perspectives of the second housing in Prostejov area. The thesis is divided to three parts.

The first part is theoretical and concerns the development of second housing in The Czech Republic and international comparison in various countries of Europe. The next chapter is dedicated to the deployment of second housing in the Czech Republic and to the current state of such a phenomenon in the country. The methodological part is about the places, where one can obtain the data on second housing and how second housing has been perceived within the scope of censuses of people, houses and apartments in the years of 1961-1991.

The last part is focused on the Prostejov area. The development of second housing of this area is described here and two locations are studied more closely. These are Mostkovice and Pteni. The research took the form of questionnaire survey, interviews with the mayors of the villages and visits to the local halls. Second housing often changes here into first housing. The factors of this change will be the quality of entrance roads and the proximity of Prostejov. Conversely, there was just a negligible development in the case of Pteni. This area is about 20 kilometers far from Prostejov and the entrance roads are not of such high quality. There is a major difference between these chosen areas in the development of second housing in the last 15 years.

9 Zdroje

9.1 Literatura

- BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- BIČÍK, I. (2001): Postavení, změny a perspektivy druhého bydlení v Česku. In: BIČÍK, I. a kol. *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, & CZECH REPUBLIC. (1994). *Statistický lexikon obcí České Republiky 1992: podle správního rozdělení k 31. prosinci 1992 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 3. březnu 1991*. Praha, Vydal Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1972): *Česká statistika: Soupis objektů individuální rekreace k 30. září 1971*. 1. díl. Vydal Český statistický úřad.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (1973): *Česká statistika: Soupis objektů individuální rekreace k 30. září 1971*. 2. Díl. Vydal Český statistický úřad.
- FIALOVÁ, D. (2000): *Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy)*. Dizertační práce. KSGRR PŘF UK Praha, 130 s.
- FIALOVÁ, D. (2001): Informační základna o územním rozložení objektů individuální rekreace v ČR. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. (2009): Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciací (na příkladu Česka). In: *Geografický časopis*. ISSN 0016-7193.
- HURIKÁN, B. (1990): *Dějiny trampingu*. Vydání druhé. Praha : Novinář. 272 s. ISBN 8070774320.
- KOLÁŘOVÁ, A. (2012): Druhé bydlení v ČR. In: *THINK TOGETHER 2012*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-2275-2.
- KUBEŠ, J. (2011): Chatové oblasti České republiky. In: *Geografický časopis*. Geografický ústav SAV. ISSN 0016-7193.
- KUČERA, M. (1992): *Rekreační objekty v České republice*. In: *Statistika*, 8-9, s. 337-347.
- KUČERA, M. (2001): Soupis objektů individuální rekreace při Sčítání lidu, domů a bytů 1991. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- KVAPIL, M. (1995): *Turistické zajímavosti okresu Prostějov*. Prostějov: Aquarel, 84 s. ISBN 80-900710-4-X.

- POSPÍCHALOVÁ, L. (2013): *Sociogeografický průzkum druhého bydlení vybrané oblasti jižních Čech*. Diplomová práce. Ekonomicko-správní fakulta MUNI Brno, 76 s.
- PROCHÁZKA, P. (2001): Pohyb za rekreací v Česku. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- PTÁČEK, P. (2004): Vývoj druhého bydlení na Olomoucku. In: VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): *Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.
- SALUSOVÁ, Ž. (2010): *Tradice a perspektivy chataření a chalupaření v České republice*. Bakalářská práce. VŠPJ. Jihlava. 64 s.
- VÁGNER, J. (1999): *Geografické aspekty druhého bydlení v Česku*. Dizertační práce. KSGRR. PŘF UK Praha, 201 s.
- VÁGNER, J. (2001): Vývoj druhého bydlení v Česku. In: BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-238-7002-5.
- VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): *Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.
- VÁGNER, J. (2004): Druhé bydlení v zahraničí – možnosti srovnání. In: FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. *Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku*. Praha: PŘF UK. ISBN 80-86561-15-1.
- VOREL, J. (2002): Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičín. Diplomová práce. PŘF UP Olomouc, 150 s.
- VYSTOUPIL, J., KUNC, J., ŠAUER, M., TONEV, P. (2010): Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990–2009. In: *Urbanismus a územní rozvoj*.
- VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M. a kol. (2011): *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-340-7.
- ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. (2012): *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde. 2. přep. vyd. ISBN 1978-80-7201-880-2.

9.2 Internetové zdroje

¹ KLAPKA, Pavel. *Úvod do geografie cestovního* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupný z:

<http://geography.upol.cz/soubory/lide/klapka/GESL/CR-pr-1.pdf>

² Prostějov. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z:

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=589250>

³ Počet obyvatel k 1. 1. 2015. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/domov?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fc%2Fportal%2Flayout%3Fp_l_id%3D20137706%26p_v_l_s_g_id%3D0&_3_keywords=po%2C%8Det+obyvatel+k+1.1.2015&_3_groupId=0&x=0&y=0

⁴ Ptení. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=589942>

⁵ Mostkovice. *RIS: Regionální informační systém* [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=589730>

Nahlížení do katastru nemovitostí. [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/VyberBudovu.aspx?typ=Stavba>

9.3 Úřady

Obecní úřad Mostkovice v čele se starostou Jaroslavem Peškou

Obecní úřad Ptení v čele se starostou Jiřím Portešem

Městský úřad Plumlov v čele se starostou Adolfem Sušněm

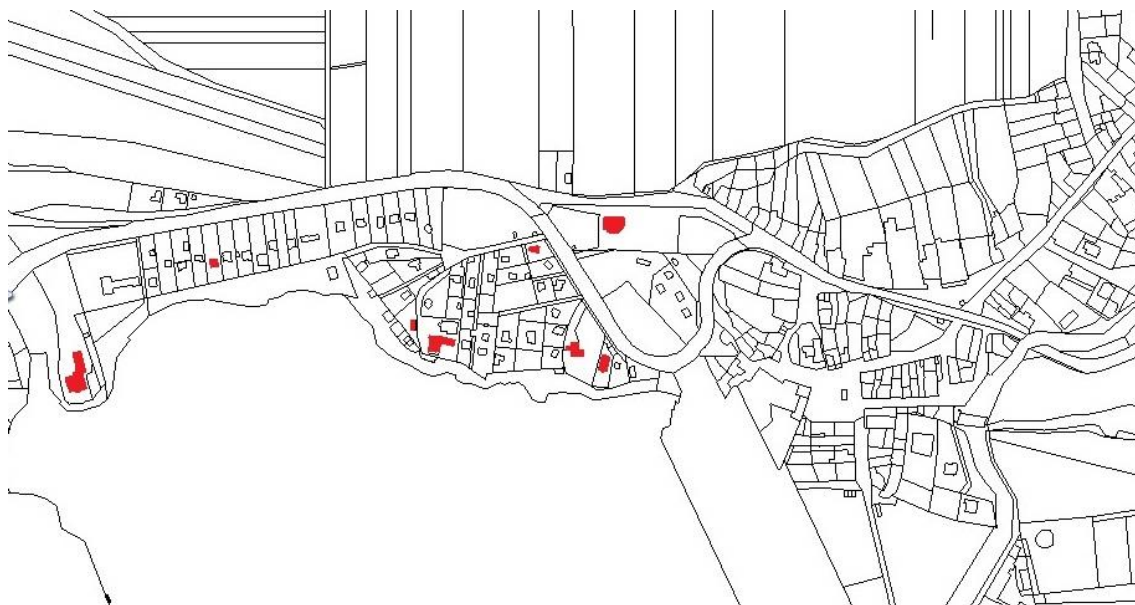
Stavební úřad Prostějov zastoupen paní Alenou Pořízkovou

Městský úřad Kostelec na Hané – stavební odbor

10 Přílohy

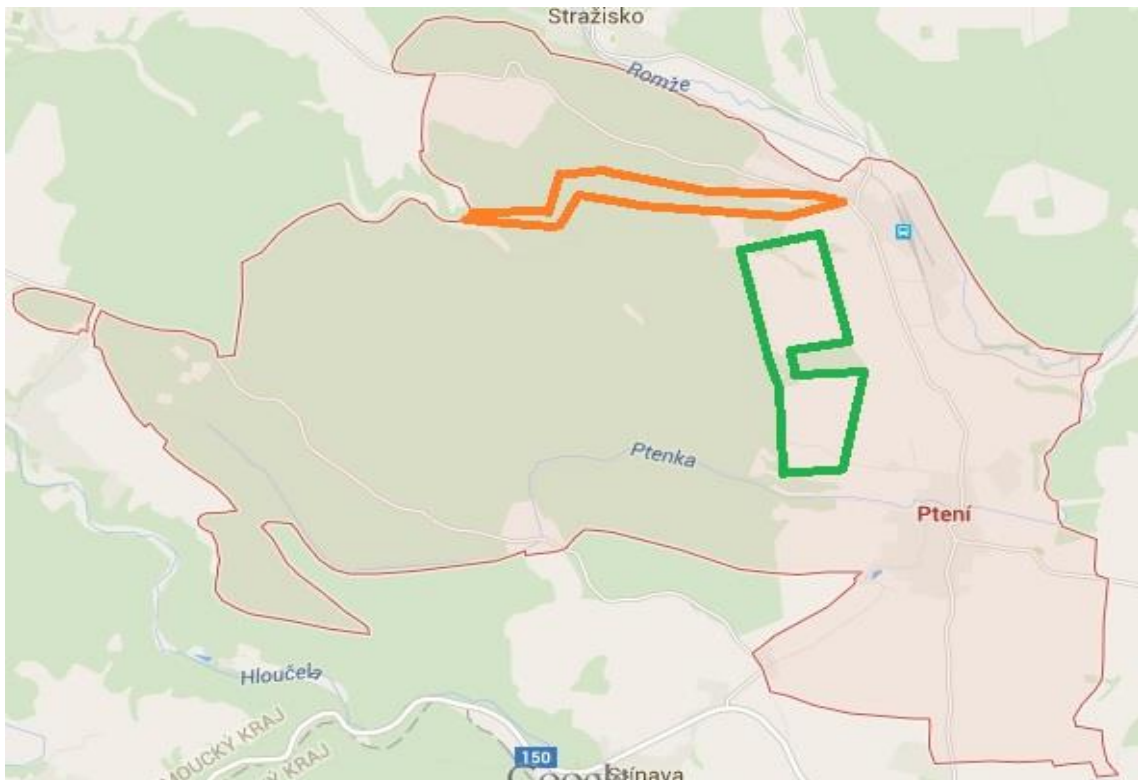

Obr. 21: Rozmístění objektů individuální rekreace s trvalým bydlištěm (zdroj: Katastrální úřad, vlastní zpracování)

Obr. 22: Rozmístění objektů individuální rekreace s trvalým bydlištěm (zdroj: Katastrální úřad, vlastní zpracování)

Obr. 23: Chatové oblasti Paseky (zelená) a Dvorský žleb (oranžová) v katastru obce Ptení (zdroj: google.cz/maps, vlastní zpracování)

Obr. 24: Chatové oblasti Čubernice (červená) a chatové oblasti v katastrálním území Stichovice (žlutá) (zdroj: google.cz/maps, vlastní zpracování)

Obr. 25: Kombinace zděné a dřevěné chaty v Mostkovicích (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 26: Jednopodlažní objekt individuální rekreace v Mostkovicích (zdroj: vlastní fotografie)

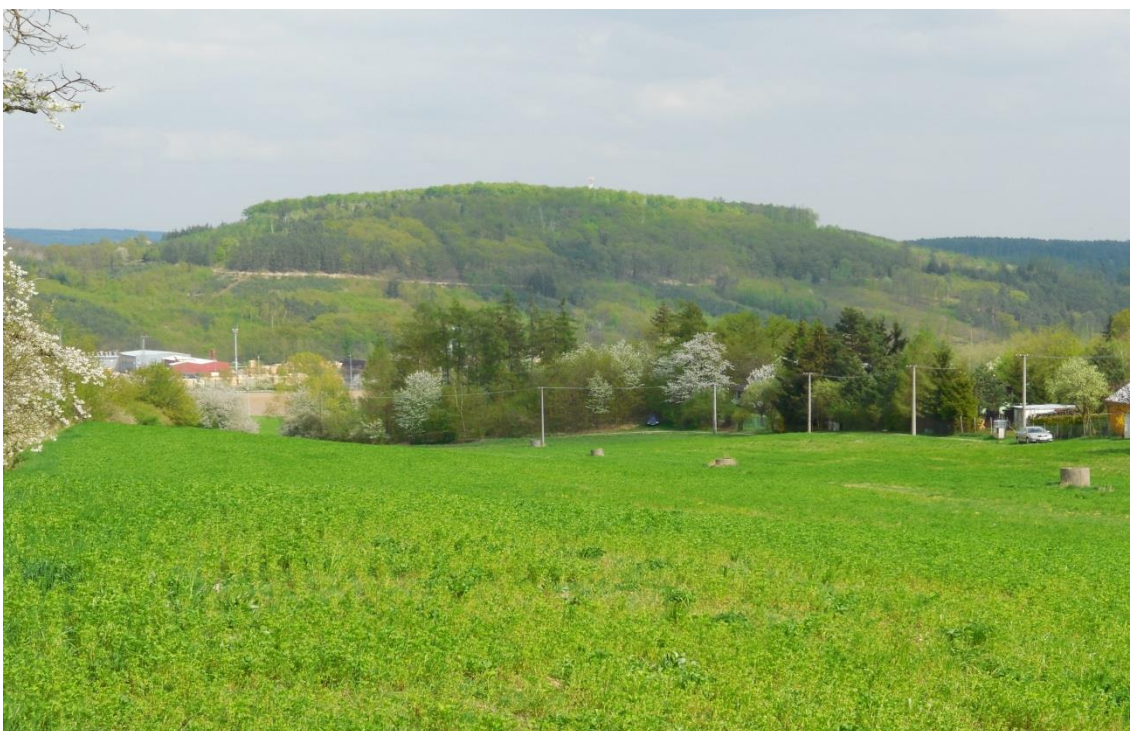
Obr. 27: Jednopodlažní objekt vystavěn kombinací dřeva a zdiva v oblasti Ptení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 28: Druhé bydlení přestavěno na první bydlení v Mostkovicích (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 29: Objekt individuální rekreace postavený ze dřeva v oblasti Ptení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 30: Okolí rekreační oblasti Ptení (zdroj: vlastní zpracování)

Obr. 31: Objekt individuální rekreace kombinace dřeva a zdiva v Ptení (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 32: Objekt individuální rekreace postavený roku 1972 v oblasti Mostkovic (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 33: Jednopodlažní objekt individuální rekreace s půdou v oblasti Mostkovic (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 34: Typický objekt individuální rekreace nacházející se v Mostkovicích, betonová zem a na ni postavena chata ze dřeva (zdroj: vlastní fotografie)

Dotazník k bakalářské práci

- 1) Název katastrálního území:
- 2) Název sídelní lokality:
- 3) Číslo parcelní:
- 4) Číslo popisné:
- 5) Kde je vesnické pozemku:
  - dotazovaný
  - manžel (ka)
  - děti
  - rodiče
  - obec
  - ostatní
- 6) Způsob získání pozemku:
  - koupí
  - dědictvím
  - pronajmutím
  - přičleněn od orgánu st. správy
  - přijím způsobilým
- 7) Plošný obsah (výměra) pozemku: m²
- 8) Využití pozemku k pěstování:
  - zeleniny
  - ovoce
  - květin
  - jiné
  - ne
- 9) Uvažujete o možnosti nebo již chystáte:
  - dítčat
  - krávy
  - včely
  - jiné
  - ne
- objekt
- 10) Zastavěná plocha: m²
- 11) Jak jste objekt získal:
  - zeleň
  - koupí
  - postavit sám
  - postavit sám s rodinou
  - postavit sám s pomocí přátel/rodin
  - nechtěl postavit na klíč
- 12) Od kterého roku je objekt využíván:
- 13) Objekt je budova:
  - zelená
  - dřevěná
  - kombinace dřevěná a zobná
  - z pr. dřevěná (vytvořená)
  - jednopodlažní
  - vícepodlažní
  - podsklepená
  - s přízemím
- 14) Počet obyvatelských místností v objektu:
- 15) Počet stálých lidí v objektu:
- 16) Kolik lidí objekt využívá:
  - sobota a neděle
  - v průběhu týdne
  - pouze v létě
  - pouze v zámě
- 18) Využíváte k nákupům místní prodejnu
  - spokojen
  - částečně spokojen
  - připadá mi špatně
  - velmi špatně
  - na okolí mi nezáleží
- 31) Jaké zařízení v okolí nejvíce používáte:
  - škola
  - obchod
  - restaurace
  - kulturní zařízení
  - zdravotní zařízení
  - parkoviště
  - koupaliště
  - sportovní hřiště
  - dětské hřiště
  - jiné
- 32) Za jaké problémy považujete následující problémy vyskytující se v této oblasti (1 - nikdy, 2 - někdy, 3 - častěji):
  - hluk motorových vozidel
  - hluk letecké
  - letecký provoz - hluk
  - špatné příjezdové cesty
  - nevhodně příst. vřada
  - stav ekologických lesů
  - způsob obdělávání zemědělské půdy
  - nedostatečná zásobování prodejnou
  - nedostatečný odvoz odpadů
  - přeplácnutost
  - špatné soustředění vztahy
  - chybějící kulturní zařízení
  - špatné autobusové spojení
  - jiné
- 33) Využíváte zdejší známé turistické cesty
  - ano
  - ne
  - jejich množství by se mělo:
    - rozšířit
    - nechat dosavadní
    - omezit
    - zrušit úplně
- 34) Která místa v nejbližším okolí jste nejčastěji navštívili tento rok (mimo tuto chatovou oblast a přilehlé kůlárny)
  - 1:
  - 2:
  - 3:
  - 4:
  - 5:
- 35) Mnoho trvalého bydliště:
- 36) V jakém bytě (domě) bydlíte:
  - sdílné byt
  - byt v domě soukromého majitele
  - byt v osobním vlastnictví
  - podnikový byt
  - družstevní byt
  - vlastní rodinný domek
  - podnikový rodinný domek
  - ubytovna, hotel
  - jiné
- 37) V bytě jaké kategorie:
- 38) Kolik má váš byt obytných místností:
  - Kolik lidí v bytě trvale žije:
- 39) Jaké jsou vaše bytové poměry:
  - výborné
  - vyhovující
- ne
- ano
  - pokud ano, tak jaké?
    - 19) Jak hodíte objekt využití v budoucnu:
      - k trvalému bydlení
      - k rekreaci
      - k pronajmutí
      - k jiným účelům
      - nevím
    - 20) Nutné podmínky trvalému bydlení:
      - stavební úpravy stávajícího objektu
      - pracovní příležitosti
      - dostupnost prostředků MHD
      - vlastní dopravní prostředek
      - lepší zásobování
      - dobré komunikace
      - veřejný vodovod a kanalizace
      - jiné
      - nejsem ochoten zde za žádných podmínek bydlet trvale
    - 21) Jak si ceníte Vašeho rekreačního objektu:
      - do 100 000 Kč
      - od 100 000 Kč do 250 000 Kč
      - od 250 000 Kč do 500 000 Kč
      - od 500 000 Kč do 750 000 Kč
      - od 750 000 Kč do 1 000 000 Kč
      - nad 1 000 000 Kč
    - 22) Jak se umíte po roce 1989 ověřit Váš postoj k využití rekreačního objektu:
      - 23) Za jakých podmínek byste byl ochoten tento objekt pronajmout k rekreačnímu využití v sezóně:
        - za žádných podmínek
        - dohodou výměnou za objekt v jiné lokalitě
        - za úplatu v Kč
        - jiné
      - 24) Za jakých podmínek by jste byl ochoten tento objekt prodat:
        - za žádných podmínek
        - výměnou za objekt v jiné lokalitě
        - výměnou za byt pro trvalé bydlení
        - za úplatu v Kč
        - jiné
      - 25) Objekt máte využíván od svého bydliště:
        - do 10 km
        - od 10 do 20 km
        - od 20 do 30 km
        - od 30 do 40 km
        - od 40 do 50 km
        - od 50 do 60 km
        - nad 60 km
      - 26) Čas potřebný na dopravu:
        - do 30 minut
        - od 30 do 45 minut
        - od 45 do 60 minut
        - nad 60 minut
      - 27) Kolik lidí si již tento místo navštívilo?
        - 28) Prohlásíte se součástí nějaké společnosti
          - ne
          - ano
            - pokud ano, tak jaké?
              - 29) Jste členem nějaké organizace nebo spolku, která má působit v této oblasti:
                - ne
                - ano
                  - pokud ano, tak jaké?
                    - 30) Jak se vám líbí okolí:
                      - velmi se mi líbí
                      - špatně
                      - nevyhovující
                    - 40) Jak se vám líbí okolí trvalého bydliště:
                      - velmi se mi líbí
                      - spokojen
                      - částečně spokojen
                      - připadá mi špatně
                      - velmi špatně
                      - na okolí mi nezáleží
                    - 41) Prostor vašeho bydliště můžete charakterizovat jako:
                      - typické městské sídliště
                      - nádh. městská ulice
                      - klidná postranní městská ulice
                      - vilová čtvrť nebo u parku
                      - blízko továrny, skladiště, dílny, nádraží, dálnice
                      - typická venkovská zástavba
                      - stranou souvisej. mls. nebo ven. zástavby
                    - 42) Jaké je vaše ukožené vzhledy:
                      - sklépné
                      - sítěvní bez maturoty
                      - sítěvní s maturoty
                      - vysokoklasové
                    - 43) Jste:
                      - student
                      - zaměstnanec
                      - soukromý podnikatel
                      - nezaměstnaný
                      - důchodce
                    - 44) Zaměstnání v oboru:
                      - zemědělství a lesnictví
                      - těžký průmysl
                      - lehký průmysl
                      - stavebnictví
                      - služby
                      - státní úřad
                      - jiné
                    - 45) Kolik lidí má vaše domácnost:
                      - 2 nebo déle do 13 lidí:
                    - 46) Vaše pohyby:
                      - 47) Váš věk:
                        - předčasný
                        - řádný, vědný
                        - pozdější (8)
                        - ovdovělý (8)

Obr. 35: Dotazník k bakalářské práci (zdroj: Fialová, Vágner, 2004, vlastní úpravy)

Obr. 36: Přestavěný objekt druhého bydlení na první bydlení v Mostkovicích (zdroj: vlastní zpracování)

Obr. 37: Opravený objekt individuální rekreace využívaný pro rekreaci s více podlažími v Mostkovicích (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 38: Objekt individuální rekreace s jedním podlažím, se sklepem a garáží v oblasti Mostkovic (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 39: Objekt postaven, vystavěn kombinací dřeva a zdiva, v roce 1975 sloužící k rekreaci v oblasti Paseky (zdroj: vlastní fotografie)